

de GERECHTSDEURWAARDER

NIEUWS EN ACHTERGRONDEN, BESCHOUWINGEN EN OPVATTINGEN VAN EN OVER DE BEROEPSGROEP EN HAAR WERKVELD

Het onterechte voordeel van de twijfel

**Betalingsbevel:
wel of geen goed
alternatief?**

**Het bewijsbeslag:
zes prejudiciële vragen**

**Mreijen: Formule I
pitstop**

de GERECHTSDEURWAARDER

De *Gerechtsdeurwaarder* is een uitgave van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). In de *Gerechtsdeurwaarder* leest u nieuws en achtergronden, beschouwingen en opvattingen van en over de beroepsgroep en haar werkveld. Het blad wordt verspreid onder alle leden van de KBvG en externe relaties.

VERSCIJNINGSFREQUENTIE

6 x per jaar

CONTACTINFORMATIE KBVG

Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG)
Prinses Margrietplantsoen 49
2595 BR Den Haag
E-mail: kbvg@kbvg.nl
website: www.kbvg.nl

REDACTIE

Nienke van Bockhooven (hoofdredacteur)
prof. mr. Ton Jongbloed
mr. Bart van Ratingen
mr. Karen Weisfelt (hoofdredacteur)

REDACTIESECRETARIAAT

Bureau KBvG

FOTOGRAFIE

Hollandse Hoogte

VORMGEVING

SD Communicatie, Rotterdam

UITGEVER

Sdu Uitgevers
mr. Lies Kromhout
Postbus 20025
2500 EA Den Haag
telefoon: 070 378 97 34

ISSN: 1876-7524

ABONNEMENTEN

KBvG-leden ontvangen de *Gerechtsdeurwaarder* gratis. Hun wordt verzocht adresmutaties alleen door te geven aan het Bureau van de KBvG, dat per nummer een actueel adresbestand levert aan de uitgever. Overige abonnees wordt verzocht adresmutaties door te geven aan de abonnementsadministratie door middel van het opsturen van de envelop met de gewijzigde gegevens aan Sdu Klantenservice, postbus 20014, 2500 EA Den Haag. De prijs van een abonnement is € 86,20 per jaar excl. btw en incl. verzend- en administratiekosten. Prijswijzigingen voorbehouden.

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Sdu Klantenservice Postbus 20014, 2500 EA Den Haag
tel.: 070-3789880, fax: 070-3789783
Een abonnement kan op ieder gewenst tijdstip ingaan en geldt tot wederopzegging, tenzij anders overeengekomen. Partijen kunnen ieder schriftelijk opzeggen tegen het einde van de abonnementsperiode, met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden.

ADVERTENTIEACQUISITIE

Voor advertenties bel: 070 378 05 62 of stuur een e-mail naar advertentie.juridisch@sdu.nl

© KBvG, Den Haag, 2013

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoerdigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KBvG. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Verenigd
uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

8 | Het betalingsbevel: wel of geen goed alternatief voor de verstekprocedure?

Onlangs verscheen het rapport ‘Het verkrijgen van een executorial titel’, opgesteld door de Erasmus School of Law in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Daarin wordt de mogelijkheid van een vereenvoudigde incassoprocedure onderzocht voor eenvoudige en kleine vorderingen. Advocaten Bartosz Sujeci en Esther Tromp van Boels Zanders Advocaten vinden het rapport te terughoudend. “Bij de afschrikwekkende werking van de dagvaarding heb ik zo mijn twijfels.”

En verder

- 4 | Interview met oud-A-G en oud-hoogleraar Toon Huydecoper
- 12 | Interview met Nadja Jungmann, André Moerman, Ineke van den Berg en Erica Schruer over de kabinetsreactie op Paritas passé
- 14 | Interview met Hans Mreijen, oud-opleidingsmanager van de opleiding kandidaat-gerechtsdeurwaarder aan de Hogeschool Utrecht
- 18 | De toespraak van John Wisseborn op de ALV van 25 mei 2013

4 | **Conservatoir beslag: het ontorechte voordeel van de twijfel**

Toen Arthur Hartkamp in 2006 afscheid nam als procureur-generaal bij de Hoge Raad, kreeg hij als afscheidscadeau een bundel met opstellen. Eén daarvan was van de hand van Toon Huydecoper en getiteld ‘Wij beslaan maar raak’. Destijds was Huydecoper al kritisch over het Nederlandse systeem van conservatoir beslag. Nu, zeven jaar later, is oud-advocaat-generaal en oud-hoogleraar Huydecoper dat nog steeds. “Beslag leggen hoort niet te betekenen dat je opeens beter betaald wordt dan anderen.”

12 | **Een halve maatregel: de kabinetsreactie op Paritas passé**

Onlangs reageerde het kabinet bij brief op het rapport Paritas passé van maart 2012. Hoewel enkele aanbevelingen uit het rapport zijn overgenomen, worden de echte problemen in de praktijk ontkend en is de overheid niet bereid haar preferente positie als schuldeiser op te geven, stellen Paritas passé-opstellers Nadja Jungmann, André Moerman, Ineke van den Berg en Erica Schruer. En: voor de deurwaarders wordt het er niet eenvoudiger op.

- 22 | KBvG nieuws
- 23 | Het bewijs in niet IE-zaken: zes prejudiciële vragen aan de Hoge Raad
- 27 | Rolrevolutie

Het onterechte voordeel van de twijfel

Toen Arthur Hartkamp in 2006 afscheid nam als procureur-generaal bij de Hoge Raad, kreeg hij als afscheidscadeau een bundel met opstellen. Eén daarvan was van de hand van Toon Huydecoper en getiteld 'Wij beslaan maar raak'. Destijds al was Huydecoper kritisch over het Nederlandse systeem van conservatoir beslag. Nu, zeven jaar later, is oud-advocaat-generaal en oud-hoogleraar Huydecoper dat nog steeds. "Beslag leggen hoort niet te betekenen dat je opeens beter betaald wordt dan anderen."

Mag ik om te beginnen u een waargebeurde case voorleggen? In 2010 liet Nina Brink – inmiddels Nina Storms – beslag leggen op het huis, rekeningen en toekomstige inkomsten van haar biograaf, de journalist Eric Smit. Zij probeerde daarmee Smit onder druk te zetten de biografie ‘Nina, de onweerstaanbare opkomst van een powerlady’ uit de handel te nemen. Een voorbeeld van uw stelling: wij beslaan maar raak?

“Ik ken de details van deze zaak niet en vind het dus wat lastig er inhoudelijk op in te gaan. Maar op het eerste gezicht lijkt dit een voorbeeld van een conservatoir beslag dat primair als drukmiddel wordt ingezet. Het ligt in de rede dat hier sprake is van misbruik van dit rechtsmiddel, en dat is natuurlijk nooit goed te praten. Wel is het zo dat de echte problemen daar ontstaan waar de zaken wat minder duidelijk en voor de hand liggend zijn. En daar ben ik het op een aantal punten oneens met de heersende leer.”

In het Memorandum van de Raad voor de Rechtspraak van Meijns en Jongbloed wordt onderscheid gemaakt tussen drie pijlers: het beslag zelf, de mogelijkheid om op te komen tegen een beslag en tot slot de mogelijkheid om schadevergoeding te krijgen bij een onterecht gelegd beslag. Waar zitten wat u betreft de pijnpunten?

“In alle drie de pijlers, maar de meest principiële pijnpunten zitten in de eerste twee pijlers. Mijn denken is in dit opzicht ook wel wat verder dan in 2006. Laat ik met de eerste pijler beginnen. Ik begrijp niet goed waarom wij in Nederland conservatoir beslag heel anders behandelen dan andere conservatoire, bewarende en voorlopige voorzieningen. Neem het verbod/bevel of andere maatregelen in kort geding, zonder meer het bekendste voorbeeld. Daar geldt dat je recht hebt op een voorlopige of bewarende maatregel als er aan twee belangrijke voorwaarden is voldaan. Ten eerste: je zaak dient prima facie sterk te zijn, kortom er mag bij de voorzieningenrechter geen serieuze twijfel bestaan over de gegrondheid van de rechtspositie. Ten tweede: jouw belang moet deze maatregel in voldoende mate vergen, mede in aanmerking genomen het belang van de andere partij. Kort gezegd: alleen voor sterke, duidelijke zaken waarin ingrijpen in relevante mate geboden is, daar kun je in een kort geding wat mee. Bij het conservatoir beslag hanteren

we ineens een heel andere regel, namelijk: de beslaglegger heeft het voordeel van de twijfel en de beslagene moet vervolgens maar aantonen dat de vordering niet serieus is. Dat zijn twee uitersten, en daartussen ligt een enorm grijs gebied.”

Kijkt de president in zijn ex parte beoordeling wel naar het belang dat de beslaglegger heeft? “In praktijk niet of nauwelijks. Dat is al mis gegaan in de wet, want vroeger moest je nog ‘vrees voor verduistering’ aannemelijk maken in de meeste gevallen. Dat is nu nog maar in een beperkt aantal gevallen zo. Maar als voor veel conservatoire beslagen geen ‘vrees voor verduistering’ nodig is, welk belang heeft de beslaglegger dan wel? Afgezien van het evidente belang dat hij druk wil uitoefenen, zoals in het geval van mevrouw Storms. Maar dat is geen legitiem belang. Hij hoeft eigenlijk niet of nauwelijks uit te leggen waarom zijn belang rechtvaardigt dat de assets van de andere partij bevroren worden. Dat is in het buitenland eigenlijk overal anders, en ik zie niet in waarom je in Nederland niet zou moeten hoeven uitleggen waarom er in dit specifieke geval een uitzondering moet worden gemaakt op de gewone regel: zolang je nog geen vonnis hebt, kun je niet zomaar ingrijpen in het vermogen van een ander.”

Is het niet zo dat na het verschijnen van het Memorandum de Beslagsyllabus is aangepast en dat een conservatoir beslag beter moet worden onderbouwd dan ten tijde van het afscheid van Hartkamp?

“Ja, dat is wel zo. Alleen: die onderbouwing is en blijft eenzijdig, ex parte. En papier is, zoals bekend, geduldig... Een aannemelijke onderbouwing is eigenlijk altijd wel uit de mouw te schudden. De marge waarin je een ex parte rekest kunt toetsen is in praktijk verwaarloosbaar. Iedere goede vakman kan zo’n rekest zo opstellen dat de president zal zeggen: dat sta ik toe. De aanbevelingen van Meijns en Jongbloed op dit punt, namelijk een pleidooi voor een betere onderbouwing ex parte, vind ik sympathiek, maar dat gaat het probleem niet oplossen. Het stelt iets hogere eisen aan de inventiviteit van advocaten, maar daar kunnen ze gemakkelijk aan voldoen. Het is een heel creatief volkje. Die aanbeveling raakt niet het wezen van de zaak, namelijk dat we conservatoir beslag juridisch fundamenteel anders benaderen. Dat zit al ingebakken in

de wettekst en de Memorie van Toelichting: heel de formulering wijst erop dat de wetgever de beslaglegger het voordeel van de twijfel geeft, en dat zou niet moeten. Het zou omgekeerd moeten zijn: het beslag wordt niet toegestaan als er twijfel is over de gegrondheid van de vordering, dan wel als er twijfel is over hoe substantieel van de belangen zijn die met dat beslag gediend worden.”

U bestrijdt niet de ex parte beoordeling als zodanig?

“Nee: als je alleen conservatoir beslag kunt leggen nadat beide partijen gehoord zijn, dan schiet je je doel voorbij en zal de potentiële beslagene reeds bij de oproeping om voor de rechter te verschijnen zijn maatregelen nemen. Dan wordt het een tandeloos instrument. Nee, het scharniert echt op de belangenafweging. Het valt mij ook op dat in het rapport van Meijns en Jongbloed alle conservatoire beslagen over één kam worden geschoren. Wie in de praktijk heeft gezeten weet dat die in hun effect heel verschillend zijn. Beslag op de bankrekening of op de voorraden zijn de meest pijnlijke, daar leg je een wederpartij vaak meteen helemaal mee lam. Beslag op onroerend goed is enkel pijnlijk voor mensen die erin handelen, maar levert over het algemeen weinig hinder op. Ik zou dan ook zeggen: bij een beslag op onroerend goed dat niet voor handelsdoeleinden is, daar kan het belang iets minder urgent zijn. Maar voor bankbeslag moet je toch echt een zéér urgent belang aantonen.”

Wie te maken krijgt met een conservatoir beslag kan daar toch in alle gevallen tegen op komen?

“Zeker. Maar feit is dat de beslagene zich voor hoge kosten gesteld ziet: een kort geding kost gauw tussen de tien en vijftien duizend euro aan juridische bijstand. Die krijgt hij zelfs als hij wint niet terug. Dat moet je er maar voor over hebben om de flauwekul van de beslaglegger weer van de stoep te vegen. Ik denk dat als we een conservatoir beslag aan dezelfde eisen zouden onderwerpen als een kort geding – een ijzersterke zaak en een voldoende zwaarwiegend belang – het instrument terughoudender zou worden ingezet, want dan heeft de wederpartij ook echt iets om zijn tanden in te zetten. Overigens zit er mij nog een ander ding dwars.”

U doelt op...?

“Welnu: de essentie van conservatoir beslag is dat het verhaal voor een vordering zeker wordt gesteld. Meestal betreft dat een geldvordering, en moet het beslag voorkomen dat er met vermogensbestanddelen wordt geschoven. In de praktijk doet een conservatoir beslag echter veel meer: het bezorgt je een preferente positie als schuldeiser. En dat vind ik echt wezenlijk verkeerd, ook al heeft de Hoge Raad het inmiddels nota bene gesanctioneerd. Variant één is deze: om een beslag opgeheven te krijgen moet de beslagene een bankgarantie stellen.

Volgt er op enig moment een faillissement, dan krijgt de oorspronkelijke conservatoir beslaglegger wel zijn geld en de overige crediteuren niet. Dat is niet eerlijk: die man had gewoon een concurrente vordering. Door beslag te leggen en dat in te ruilen voor een bankgarantie heeft hij ineens een niet-concurrente vordering. Welbeschouwd zou zo'n bankgarantie van rechtswege moeten vervallen in geval van een faillissement – iets wat ik in het verleden ook wel heb voorgesteld, maar wat niet is omarmd. In de andere variant is er sprake van meerdere beslagen op één pand dat vervolgens wordt geëxecuteerd, doorgaans door de hypotheekhouder. De Hoge Raad heeft nu bepaald dat de opbrengst geparkeerd moet

worden bij de notaris en verdeeld onder de verdere rechthebbenden, waaronder conservatoire beslagleggers. Ook hier: de andere crediteuren delen daar niet in mee. Dus ook in dat geval krijg je door het leggen van conservatoir beslag domweg een voorrangpositie. Beslag hoort alleen maar een voorlopige maatregel te zijn die voorkomt dat jouw verhaalsmogelijkheid wordt verminderd. Het hoort niet te betekenen dat je opeens beter betaald wordt dan anderen. En dat is in de huidige rechtspraktijk wel het geval.”

Verklaart dit wellicht mede waarom advocaten zo vaak beslag leggen?

“Dat is absoluut een motief, los van het feit dat beslag leggen natuurlijk goed is voor de kantooromzet. Veel jonge advocaten krijgen ingeprent: als je geen beslag legt stel je je cliënt aan risico's bloot. Grote kans dat diens verhaalspositie gewoon beter wordt, namelijk. Het Hof Amsterdam heeft wel eens uitgemaakt dat het niet leggen van beslag onder alle omstandigheden een beroepsfout is. Ik was gelukkig niet de enige schrijver die dit echt te ver vindt gaan. Zo eenvoudig is het nu ook weer niet.”

Hoe kijkt u aan tegen de regeling met betrekking tot schadevergoeding bij onterecht beslag?

“Meijsen en Jongbloed hebben dit goed behandeld en hun constatering snijdt hout. De makke is dat het heel moeilijk is om echt 'schade' aan te tonen. Daar is helaas niet heel veel aan te doen. Niettemin vind ik de regel die de Hoge Raad hier heeft ontwikkeld ook niet juist. Dat is gebeurd in een zaak waarin voor enige tonnen beslag was gelegd op het vermogen van een ondernemer en waar uiteindelijk een vordering is toegewezen van toen nog ongeveer 30.000 gulden. Door dat beslag was beslagene zoals te verwachten failliet gegaan. Bij zijn uitspraak liet het Hof in het midden of als er ten principale voor 30.000 gulden beslag was gelegd, de beste man niet gewoon door had kunnen draaien. Daarmee kennelijk zeggende: elk beslag is rechtmatig als er sprake is van enige vordering. Nou dat gaat mij echt veel te ver. Als je een vordering hebt van 30.000 gulden en je legt beslag voor drie ton, dan is er sprake van disproportionaliteit. Vordering en beslag moeten enigszins met elkaar in balans zijn. Immers: als deze ondernemer direct 30.000 gulden had betaald was het beslag gewoon blijven liggen. Hij moest ten onrechte voor een immens bedrag zekerheid stellen en is daaraan onderdoor gegaan. Ik zie daar wel degelijk een grond voor een schadeclaim, en wat mij betreft was dit een onredelijke uitspraak.”

Als we het door u voorgestelde model 'Huydecoper' voor conservatoir beslag invoeren, wat zal dat voor gevolgen hebben?

“Brussel heeft ons een jaar of zes, zeven geleden het ex parte kortgedingbevel opgedrongen, specifiek voor zaken met betrekking tot intellectuele eigendom. Dat is iets dat we in ons recht niet eerder kenden. Het systeem is daar: je kunt bij een stevig onderbouwd verzoekschrift aan de voorzieningenrechter ex parte een bevel krijgen waarin de wederpartij wordt bevolen iets te doen of na te laten. Maar tegelijkertijd wordt er een zitting ingepland binnen een paar dagen waarin de wederpartij mag komen uitleggen waarom het anders zit. Dat werkt, precies zoals het moet. Want wie geen solide basis heeft dient geen verzoek in, en wie weet dat 'ie fout zit komt niet tegen het bevel op en kiest eieren voor zijn geld. Dat zou ook het model moeten zijn voor het conservatoir beslag.”

Het betalingsbevel: wel of geen goed alternatief voor de verstekprocedure?

Onlangs verscheen het rapport 'Het verkrijgen van een executoriale titel', opgesteld door de Erasmus School of Law in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Daarin wordt de mogelijkheid van een vereenvoudigde incassoprocedure onderzocht voor eenvoudige en kleine vorderingen. Advocaten Bartosz Sujecki en Esther Tromp van Boels Zanders Advocaten vinden het rapport te terughoudend. "Bij de afschrikwekkende werking van de dagvaarding heb ik zo mijn twijfels."

We kenden in ons recht een betalingsbevelprocedure. Die is in 1992 afgeschaft. Waarom zou de overheid een dergelijk instrument nu weer willen invoeren?

Tromp: “Efficiency. Een dagvaardingsprocedure is relatief kostbaar en tijdrovend. Vaak gaat het bij dit soort vorderingen om particulieren die bijvoorbeeld hun energierekening niet willen of kunnen betalen. Volgens het rapport dient slechts 0,01% van deze doelgroep een verweerzoek in, de rest ziet daar vanwege de hoge griffiekosten vanaf. Toch moet het justitieel apparaat voor deze verstekprocedures flink aan het werk – inclusief de rechter. Kijk je over de grens, dan zie je dat in Duitsland het incassotraject bij eenvoudige geldvorderingen een stuk efficiënter verloopt.”

Sujecki: “Vooral gerechtsdeurwaarders benadrukken graag het belang van een dagvaarding. Volgens hen stimuleert de betekening gedaagden om alsnog te betalen, zodat een zaak niet voor de rechter komt. Bij die afschrikwekkende van een dagvaarding werking heb ik zo mijn twijfels. Bovendien: een procedure duurt al zo lang. Volgens de onderzoekers gemiddeld honderdtachtig dagen! Met tegenspraak zijn de doorlooptijden van een procedure natuurlijk nog langer.”

Bij de afschrikwekkende werking van de dagvaarding heb ik zo mijn twijfels

De onderzoekers vinden het nationaal openstellen van de Europese betalingsbevelprocedure voor geldvorderingen de enige reële optie. Volgens hen moet dan wel het griffierecht voor deze procedure worden verlaagd.

Tromp: “Daarmee ben je er nog niet, want bij verweer betaalt een schuldeiser dan ook nog eens de hoge griffierechten. Kijk naar Duitsland, waar het zogeheten Mahnverfahren helemaal is ingebed in het juridische systeem. Als een betalingsbevelprocedure leidt tot verweer worden de reeds betaalde (overigens substantieel lagere) griffierechten van de kosten van de procedure afgetrokken. In Nederland zouden we die

verrekening ook moeten toepassen als we schuldeisers willen stimuleren een betalingsbevel aan te vragen.”

Sujecki: “De onderzoekers nemen niet in overweging hoeveel geld het kost om een dagvaarding op te stellen. Een gerechtsdeurwaarder of advocaat is minimaal twee uur kwijt aan het opstellen van een dagvaarding, zelfs als het een eenvoudige vordering betreft. Hij moet immers alles volgens het boekje doen vanwege de mogelijkheid van verweer en toetsing door de rechter. Bij onze oostburen kan en mag een schuldeiser zélf het Mahnverfahren invullen. Dat kost hem hooguit een halfuurtje – meer niet.”

In Frankrijk toetst de rechter de grond voor het verzoek om een betalingsbevel. In Duitsland vindt deze toetsing niet plaats. Zijn de rechten van een gedaagde dan wel gewaarborgd?

Tromp: “Ja, want ze kunnen gewoon in verweer komen tegen het betalingsbevel,

waarna een rechter zich alsnog over de rechtmatigheid van de vordering buigt. Wel moet gezegd worden dat de Europese betalingsbevelprocedure net als in Oostenrijk een gedaagde maar één kans op verzet biedt. Het Duitse systeem biedt twee mogelijkheden. Zo’n extra vangnet is wel billijker als een gedaagde buiten zijn schuld de eerste keer geen kennis heeft kunnen nemen van het bevel..”

Gerechtsdeurwaarders vrezen dat ze buitenspel komen te staan bij de invoering van een betalingsbevelprocedure

Sujecki: “De rechten van een gedaagde zijn in Nederland ook niet altijd even goed gewaarborgd. In het buitengerechtelijke

traject zijn incassobureaus actief die een gedaagde op oneigenlijke wijze onder druk zetten om een vordering te innen. Ze proberen om de vordering buiten de rechter te verkrijgen, omdat dit kostbaar is en lang duurt zonder zekerheid op goed resultaat. In een buitengerechtelijk traject ontbreken de rechten die een gedaagde in een procedure heeft. En dan is er nog het beslag op roerende zaken. Een ingewikkelde, dure en ingrijpende procedure voor de gedaagde. In Duitsland fungeert het betalingsbevel juist als drukmiddel om een gang naar de rechter te vermijden.”

Een schuldenaar die een betalingsbevel binnen krijgt, hoeft alleen maar een kruisje te zetten als hij in verzet wil komen. Leidt dit niet tot een frequenter verweer – en daarmee alsnog tot een hoog gebruik van de dagvaardingsprocedure?

Sujecki: “In Duitsland geldt dat slechts in 10% van alle Mahnverfahren de gedaagde verweer voert, al gebeurt dit inderdaad

vooral om tijd te rekken en een oplossing te vinden. Vrijblijvend is dit verweer niet. Een schuldenaar die daarna gedagvaard wordt, betaalt bij een veroordeling gewoon de proceskosten.

Tromp: “De hoogte hangt in Duitsland wel af van de mate van verzet. Als een gedaagde vroeg in het dagvaardingstraject de vordering erkent, betaalt hij minder griffiegeld. Het Duitse rechtssysteem stimuleert zo een efficiënt verloop van de incassoprocedure. In Nederland betaal je altijd het volledige bedrag, dus zetten gedaagden de procedure door tot het bittere einde.”

Wie zou uiteindelijk het betalingsbevel moeten afgeven? Volgens het rapport ligt het voor de hand hiermee de rechter te belasten.

Tromp: “Ik zie niet in waarom een rechter zich moet buigen over een onbetwiste vordering. Goed, de grondwet schrijft voor dat een rechter uitspraak moet doen, maar in de praktijk is het vaak een gerechtssecretaris die het vonnis schrijft, waarna een rechter zijn handtekening zet. In Duitsland is het ook gewoon een speciale ambtenaar die het bevel afgeeft. Laat een rechter zich maar buigen over zaken van verweer of nevenvonnissen, dat zou de statistieken een stuk gunstiger maken.”

Sujecki: “Het is wel een pre als de incassoprocedure bij een centrale rechtbank zou lopen, net als nu de Europese betalingsbevelprocedure. Dat maakt het eenvoudiger om het gehele proces te digitaliseren en kosten te besparen. Daarbij kun je denken aan het aanvragen van een betalingsbevel, maar ook aan het automatisch scheiden van formulieren op basis van wel of geen verweer. Bovendien kan met het instellen van een centrale rechtbank het huidige bevoegdheidssysteem op de schop. Ik ben geen voorstander van een plafond voor een betalingsbevelprocedure. In Duitsland is ooit een Mahnverfahren voor 6 miljoen euro verstrekt. Die vordering werd niet eens betwist. Het zou voor gerechtsdeurwaarders een mooie kans zijn om zich ook in zaken boven de grens van € 25.000 te mogen mengen. Gerechtsdeurwaarders vrezen dat ze buitenspel komen te staan bij de invoering van een betalingsbevelprocedure. Maar het kost hen toch ook veel tijd en geld om voor een eenvoudige vordering de huidige procedure te starten, door te

voeren, te bewaken en te betekenen. Een gedigitaliseerde betalingsbevelprocedure geeft hen de kans om bulkincasso's efficiënter te innen, zodat ze meer tijd hebben voor zaken die om maatwerk vragen.”

Tromp: “Een goedkopere betalingsbevelprocedure maakt het voor bedrijven interessanter om meteen een advocaat in te schakelen. Nu proberen ondernemers hun vordering eerst via een incassobureau te innen. Pas als er serieus verweer geboden wordt, stappen ze naar een advocaat. Maar die moet zich weer wel eerst inlezen, dat kost geld. Wel kunnen advocatenkantoren allianties vormen met gerechtsdeurwaarders, die dan het eerste deel van het traject op zich nemen. Bij verweer zou een advocaat het dossier dan kunnen overnemen.”

Het Mahnverfahren werkt, omdat een Duitser eerst dagvaardt en dan gaat praten. Een Nederlander wil liever eerst polderen

Nederland moet dus gewoon het Mahnverfahren invoeren?

Tromp: “Laten we vooral niet vergeten dat een rechtssysteem ook een uitvloeisel is van de cultuur in een land. Het Mahnverfahren werkt, omdat een Duitser eerst dagvaardt en dan gaat praten. Een Nederlander wil liever eerst polderen. Die instelling verandert niet zomaar als je een betalingsbevelprocedure invoert.”

Het rapport ‘Het verkrijgen van een executoriale titel’ is integraal te downloaden: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/04/27/aanbieding-rapport-verkrijging-van-een-executoriale-titel-in-incassozaken.html>

Een halve maatregel: de kabinetsreactie op Paritas passé

Onlangs reageerde het kabinet bij brief op het rapport Paritas passé van maart 2012. Hoewel enkele aanbevelingen uit het rapport zijn overgenomen, worden de echte problemen in de praktijk ontkend en is de overheid niet bereid haar preferente positie als schuldeiser op te geven, stellen Paritas passé-opstellers Nadja Jungmann, André Moerman, Ineke van den Berg en Erica Schruer. En: voor de deurwaarders wordt het er niet eenvoudiger op.

Een grote stap voorwaarts. Zo betitelt Nadja Jungmann het kabinetsvoornemen om een Centraal Digitaal Beslagregister in te stellen. Maar in één adem door zegt ze erbij: “Het is alleen bij lange na niet voldoende. Een beslagregister garandeert namelijk nog geen onaantastbare beslagvrije voet, en dat moet wel het maatschappelijk streven zijn.” André Moerman wijst erop dat Paritas passé in de eerste plaats is geschreven omdat er de afgelopen jaren tal van nieuwe bevoegdheden zijn gecreëerd voor specifieke schuldeisers. Bevoegdheden die in de praktijk leiden tot grote problemen en ten dele zelfs maatschappelijke ontwrichting. Moerman: “Ik bespeur in de kabinetsreactie wel enige erkenning van de problematiek, in die zin dat het creëren van een beslagregister ertoe leidt dat er meer afstemming plaats zal vinden tussen schuldeisers met ongelijke bevoegdheden. Maar ik ben het met Nadja

eens: dan nog denk ik dat het erg ingewikkeld gaat worden om ervoor te zorgen dat mensen niet de facto onder de beslaggrens gaan komen. Sec een beslagregister is een halve maatregel: het echte probleem wordt niet aangepakt. Er zitten echt hele rare aspecten aan die bijzondere bevoegdheden. Neem de Wet structurele maatregelen wanbetalers met zijn premie van 130% en bronheffing: als er nog een andere schuldeiser is, betaalt die in feite de boete. En wat te denken van een beslag op huurtoeslag waarna mensen de lopende huur niet meer kunnen betalen. Er zijn dingen bedacht die zouden moeten werken, maar in de praktijk helemaal niet werken en het verbaast me zeer dat het kabinet dat nog steeds niet wil inzien. De enige echte oplossing is om een aantal maatregelen zoals het beslag op toelagen, de Wet wanbetalers zorgverzekering en de overheidsvordering deels of helemaal terug te draaien.”

OVERHEID HOUDT ZICH NIET AAN DE REGELS

Erica Schruer is nog kritischer over de kabinetsbrief. “Ik lees de kabinetsreactie als een besluit om de invorderingshandelingen van particuliere crediteuren aan banden te leggen, om zelf ruimte te houden volop te kunnen incasseren”, zegt ze. “Het is allemaal wel leuk en aardig verpakt, maar het komt onder de streep neer op een ontwrichting van de relatieve verdeling van het verhaalbaar vermogen, waarbij de overheid zich eigenlijk nog steeds niet aan de regels houdt. Er gebeurt niets aan het probleem - ik lees enkel dat de overheid haar handen vrij wil houden en de bal neerlegt bij de particuliere schuldeisers die hun vordering fijn in het beslagregister mogen schrijven.” Schruer noemt de bestuursrechtelijk premieregime van de Wet structurele maatregelen wanbetalers ‘een wangedrocht’ en ze

vindt het tekenend voor de kabinetsreactie dat het voorstel om de boete van 30% aan te wenden ter vermindering van de schuld 'zonder meer van tafel wordt geveegd'. "Zorgverzekeraars die prima in de slappe was zitten worden nog rijker ten koste van burgers in de maatschappelijke marge, dat is wat deze kabinetsreactie feitelijk inhoudt." Hoewel ook Ineke van den Berg van mening is dat het enkel invoeren van een beslagregister 'de problemen lijkt te reduceren tot louter een afstemmingsprobleem', is zij wel een voorstander van betere afstemming tussen alle crediteuren. "Nu is het MKB namelijk wel heel erg vaak kind van de rekening", zegt ze. "Als gevolg van alle preferenties blijft er doorgaans weinig over voor deze groep crediteuren." Jungmann ziet het daadwerkelijk terugdraaien van een aantal preferente invorderingsregelingen als zeer wenselijk, maar beseft dat dit politiek moeilijk haalbaar zal zijn. Ze zegt: "Een tussenweg zou kunnen zijn dat mensen die eenmaal geregistreerd staan in het beslagregister verder zijn gevrijwaard van bijzondere bevoegdheden. Dus een overheidsvordering mag, maar dan wel alleen bij mensen die niet in het beslagregister staan."

BARBAPAPA

Van den Berg wijst erop dat uit de kabinetsbrief het beeld lijkt te ontstaan dat er eigenlijk nauwelijks problemen zijn met het Rijksincassobeleid omdat er door de burger weinig wordt geklaagd en deze bovendien altijd nog schriftelijk om dispensatie kan verzoeken. Schruer: "De vraag is of het correct is dat je als burger eerst op je knieën moet gaan om te krijgen waar je recht op hebt. Daarbij gaat het hier meestal om mensen die vrijwel gemarginaliseerd zijn en vaak niet eens meer een internetaansluiting hebben. En die moeten dan een klacht gaan indienen, terwijl ze allang het gevoel hebben uit de rechtsorde gekiept te zijn." Jungmann: "Het is een feit dat de overheid vandaag de dag van burgers een soort zelfredzaamheid vraagt die bij lange na niet bij iedereen aanwezig is. Er wordt van de burger verlangd dat die zich als soort Barbapappa in alle bochten wringt om maar tegemoet te kunnen komen aan over elkaar heen buitelandse schuldeisers." Moerman: "Ik zie eerlijk gezegd vooral problemen voor de deurwaarders in het verschiep. De oplossing wordt immers nu gezocht in een beslagregister waar dan vervolgens maar afstemming plaats moet

vinden. Welnu, dat afstemmen wordt een enorm ingewikkelde klus die in feite wordt afgeschoven op de deurwaarder die als eerste beslag heeft gelegd. Die moet maar zien dat het allemaal kloppend wordt en ik vraag me af of dat realistisch is. Bij het minste of geringste wat er gebeurt moet er namelijk weer opnieuw worden afgestemd."

'Bestuursrechtelijke premieregime is een 'wangedrocht'

Schruer: "De politiek heeft Kamerbreed geëist dat de beslagvrije voet gerespecteerd zou worden en in de kabinetsreactie staat: dat geldt voor de anderen, maar niet voor de overheid. Sterker: in het kader van een pilot gaat de overheidsvordering door de Belastingdienst breder worden ingezet en ook gemeenten en waterschappen gaan in het kader van een pilot de overheidsvordering inzetten. En voor de goede orde: dat register stond al in Noblesse Oblige en daar was de KBvG al druk mee bezig. Dus ze doen nu net alsof ze een bonbon geven uit een doos, terwijl die bonbon door anderen al in die doos is gestopt. Daarmee geeft het kabinet feitelijk niets weg." Moerman: "Ik krijg de indruk dat ten aanzien van de overheidsvordering toch wel een pas op de plaats is gemaakt. Er wordt althans beter gekeken naar de eventuele negatieve effecten ervan. Dat neemt niet weg dat het kabinet veel aanbevelingen uit Paritas passé niet heeft willen overnemen, maar in haar reactie nalaat met alternatieve oplossingen te komen. Dat is jammer, want met ontkenning van de problemen komen we niet verder."

Het rapport 'Paritas passé' is integraal te downloaden via www.kbv.nl

Hafkamp

opleidingen

26 september 2013 PE Actuele ontwikkelingen in het Huurrecht

Locatie: Ambiance Houtrust Hooglanderveen
Tijd: 13.30 uur tot 18.00 uur
Docent: de heer mr. M.P.F. van Dooren
Investering: € 395,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal, catering, consumpties en registratie bij de KBvG.
PE punten: voor deze cursus worden 4 punten aangevraagd bij de KBvG.

9 oktober 2013 en 30 oktober 2013 Introductie tot de Rechtspraak

Locatie: Aristo Accommodaties Utrecht
Tijd: 10.00 uur tot 17.00 uur
Docent: de heer J. Nijenhuis
Investering: € 895,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal, catering (lunch) en consumpties.

10 oktober 2013 en 31 oktober 2013 tweedaagse training Zakelijk Schrijven

Locatie: Van der Valk Hotel Houten
Tijd: 09.30 uur tot 16.30 uur
Docent: mevrouw H. Graafland
Investering: € 895,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal, catering (lunch) en consumpties.

24 oktober 2013 PE Consumentenkoop

Locatie: Van der Valk Hotel Houten
Tijd: 13.30 uur tot 18.00 uur
Docent: de heer mr. M.P.F. van Dooren
Investering: € 395,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal, catering, consumpties en registratie bij de KBvG.
PE punten: voor deze cursus worden 4 punten aangevraagd bij de KBvG.

6 november 2013 PE Internationale Incasso

Locatie: Aristo Accommodaties Utrecht
Tijd: 13.30 uur tot 18.00 uur
Docent: de heer W. Lem
Investering: € 395,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal, catering, consumpties en registratie bij de KBvG.
PE punten: voor deze cursus worden 4 punten aangevraagd bij de KBvG.

Check www.hafkampopleidingen.nl voor ons complete opleidingsaanbod.

Kantooradres: Noorderpoort 19, 5916 PJ Venlo
T (+31)77-320 17 50 • **E** info@hafkampopleidingen.nl
I www.hafkampopleidingen.nl

Roessen & Roessen

bedrijfsdiensten bv

Totaalpakket ontruiming, woningschoonmaak en opslag inboedels

- Geen annuleringskosten.
- Overname van aansprakelijkheidsrisico van opslag en vernietiging van inboedels.
- Digitaal aan- en afmelden van ontruimingen met behulp van een volledig geautomatiseerd planningsprogramma.
- Grote speler in de branche, met 4.400 ontruimingen per jaar, waarvan 62,5 % met woningreiniging en 38% met opslag inboedel.
- Landelijke dekking, ideaal voor kantoren met meerdere vestigingen.
- Vast, met verklaring omtrent goed gedrag, eigen personeel. Snel en flexibel inzetbaar in ploegen met voorman.
- Bewaakte opslaglocatie met gesloten en verzegelbare containers voor de opslag van inboedels en in beslag genomen goederen.

Per 1 juni 2012 zijn wij ook MVO gecertificeerd!

Berkelse Poort 9 • 2651 JX Berkel en Rodenrijs
T 079-3632060 • F 079-3632065 • E info@roessen.nl
www.roessen.nl

Na 339 diploma's

Toen Hans Mreijen in 2004 aantrad als opleidingsmanager voor de afstudeerrichting kandidaat-gerechtsdeurwaarder zullen weinigen hem benijd hebben. Het waren de roerige eerste opstartjaren van de opleiding aan de Hogeschool Utrecht, gekenmerkt door ontevreden studenten en een beroepsgroep die vond dat de opleiding onvoldoende voldeed aan wat in de praktijk nodig was. Nu, na 339 diploma's, neemt Mreijen afscheid van een opleiding die inhoudelijk en organisatorisch staat als een huis. Content, maar niet geheel zonder zorgen over de toekomst.

Voor het interview heeft Hans Mreijen speciaal een vergaderzaaltje besproken. Niet zomaar een zaaltje, maar het zaaltje waar hij de afgelopen jaren zeer geregeld overleg heeft gehad over de inhoud en de opzet van de afstudeerrichting kandidaat-gerechtsdeurwaarder.

Dat overleg is een uitvloeisel uit de eerste periode van wat toen nog de Opleiding Kandidaat Gerechtsdeurwaarder heette, destijds een afstudeerrichting van de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening. "Snel na de start in 2003 bleek dat de Hogeschool Utrecht onvoldoende goed had ingeschat wat het beroep van gerechtsdeurwaarder eigenlijk inhoudt en welke kennis en competenties daarvoor benodigd zijn", vertelt Mreijen. "De KBvG trok gelukkig direct aan de bel en sindsdien hebben we stap voor stap toegewerkt naar het huidige curriculum. Dat is dus vormgegeven in nauwe samenwerking met de zogenaamde Beroepenveldcommissie, een adviesorgaan waar de beroepsgroep in vertegenwoordigd is, maar ook met gastdocenten uit het werkveld."

Zeker die eerste jaren waren "bepaald niet saai", zoals Mreijen met gevoel voor understatement uitdrukt. Niet alleen verhuisde de afstudeerrichting in 2005 naar HBO Rechten, Mreijen moest ook het volledige onderwijsprogramma op de schop nemen, zorgen voor een betere communicatie met de studenten en voor een betere inroostering van de diverse modules.

"Ik ben in die tijd persoonlijk langs wel vijftig gerechtsdeurwaarderskantoren geweest om te vertellen wat we zouden gaan doen en dat ik daar persoonlijk op aanspreekbaar was", zegt Mreijen. "Dat heeft heel goed gewerkt. Maar we zijn en blijven wel een Hogeschool en we hebben ook te maken met directieven vanuit het Ministerie van Onderwijs. Het is immers een officieel erkende opleiding, die leidt tot een HBO diploma. De private instituten die tot dan toe de opleiding hadden verzorgd hoefden geen rekening

te houden met richtlijnen voor het reguliere onderwijs. Ook onderdeel zijn van de bestuurlijke moloch die een Hogeschool nu eenmaal is, leidt tot allerlei ongemakkelijkheden. En dat heeft in het begin zeker tot veel en vaak terechte klachten van studenten geleid."

FORMULE I PITSTOP

Die klachten behoren inmiddels tot het verleden. Sterker: wat Mreijen betreft is de opleiding tot kandidaat-gerechtsdeurwaarder een "Formule I pitstop in een verder uitstekende buurtgarage". Mreijen: "Ik gebruik deze vergelijking vaak omdat hij goed weergeeft hoe bijzonder deze opleiding is. Het algemene HBO-model is breed inzetten en een klein beetje specialiseren, maar deze opleiding is juist supergespecialiseerd, met eigen hooggekwalificeerde 'monteurs', eigenzinnige coureurs en eigen kwaliteitsstandaarden, die natuurlijk wél in de kwaliteitsstandaarden van de HU moeten passen". Daarbij gaat het volgens Mreijen niet langer alleen om de technisch-juridische beroepskwalificaties, maar ook om het vaardigheidsonderwijs en de belangrijke ethische en tuchtrechtelijke kanten van het beroep. "We hebben een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt ten opzichte van beginjaren van de opleiding, toen studenten alles wat 'soft' was maar onzin vonden. Ik herinner me nog een student die de module Onderhandelingsvaardigheden overbodig achtte omdat deurwaarders zijns inziens niet hoefden te onderhandelen. Die attitude is vandaag de dag ondenkbaar", aldus Mreijen. Gevraagd naar de samenwerking met de KBvG in de afgelopen negen jaar weegt hij zorgvuldig zijn woorden. "Er is natuurlijk sprake van een zekere wederzijdse afhankelijkheid, noem het een gedwongen huwelijk dat zeker niet altijd 'con amore' was. Als HU hebben we zonder meer steken laten vallen, maar aan de andere

kant is mij steeds opgevallen dat het de deurwaarders moeite kostte om samen met ons één front te vormen en de rijen te sluiten. Dat maakte het samenwerken, maar ook het gezamenlijk optrekken niet altijd even gemakkelijk. Laat ik ook niet de rol van de voorzitter van de Beroepenveldcommissie Michael Teekens vergeten te noemen. Hij heeft steeds uitstekend bemiddeld en oplossingen gevonden. Wat Mreijen betreft is het gezamenlijk optrekken met KBvG soms wel écht noodzakelijk, ondanks de formele scheiding die er bestaat tussen de HU als opleidingsinstituut en de KBvG als PBO. “Neem het besluit van het Ministerie van Onderwijs dat studenten nog maar één bacheloropleiding bekostigd mogen volgen. Dat is heel nadelig voor deze opleiding, want van 350 ingeschreven studenten zijn er zo’n 60 ‘stapelaars’ die al een andere HBO of universitaire opleiding hebben afgerond. Voor deze studenten krijgen we dus geen euro meer van de overheid en dat houdt in dat we deze studenten het instellingscollegegeld van 6300 euro per jaar moeten vragen. Hier hebben we samen met de KBvG getracht tot een oplossing te komen. Dat is om een aantal redenen niet gelukt, maar het geeft wel aan dat we vaak van dezelfde zaken last hebben en dan misschien niet formeel, maar wel informeel dezelfde doelen nastreven.”

De opleiding tot kandidaat-gerechtsdeurwaarder een Formule I pitstop in een verder uitstekende buurtgarage

BETROKKENHEID BIJ HET ONDERWIJS

Mreijen denkt dat iets vergelijkbaars zich de komende jaren vaker zal voordoen, zeker gezien de plannen die het Ministerie van Onderwijs lijkt te hebben met het deeltijdonderwijs. “Het is nog niet zeker of en wanneer die plannen doorgaan, maar mijn inschatting is dat overheid tussen nu en pakweg 2019 helemaal zal stoppen met het bekostigen van het deeltijdonderwijs”, aldus Mreijen. “Voor deze opleiding zou dat kunnen inhouden dat het een opleiding wordt die wij kostendekkend moeten aanbieden. We denken daarover nu al na, want er zullen hoe dan ook zaken moeten veranderen. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat deze opleiding straks het loodje legt door een gebrek aan studenten, omdat het te duur wordt. We kunnen hier samen met de KBvG optrekken: ik zie dat minder als een ongeoorloofde inmenging in het onderwijs door de PBO, dan als een welgemeende betrokkenheid bij het onderwijs door de PBO.”

Een van de hoogtepunten van de afgelopen negen jaar was voor Mreijen de bijdrage die de HU leverde aan het rapport Paritas

passé. Mreijen: “Dat was een uitstekend voorbeeld van goede samenwerking en ook iets dat wij als Hogeschool heel graag doen: niet alleen lesgeven maar ook onderzoek uitvoeren. En de resultaten van dat onderzoek dan ook weer in het onderwijs gebruiken. Dat is met Paritas Passe voorbeeldig gebeurd. Ik kan alleen maar hopen dat hiermee een nieuwe traditie geboren is.” Hans Mreijen blijft actief aan de HU: hij wordt verantwoordelijk voor de opzet en de marketing van de toekomstige deeltijdopleidingen in de Faculteit Maatschappij en Recht als onderdeel van het programma Leven Lang Leren van de hele HU. “Mijn opvolgster zal haar opwachting maken in komende ALV en vanaf dat moment gesprekspartner van de KBvG zijn. Als manager voor de hele kolom HBO Rechten voltijd en deeltijd zal zij wat verder van het primaire onderwijsproces af komen te staan dan ik stond. Dat hoeft echter geen bezwaar te zijn, want met alle fantastische vaste en gastdocenten die wij nu hebben staat deze opleiding als een huis. En dat is dus niet alleen mijn verdienste! Met inmiddels 339 afgestudeerde kandidaat-gerechtsdeurwaarders zijn we in belangrijke mate medeverantwoordelijk voor de professionele kwaliteit van het huidige corps gerechtsdeurwaarders. Dat is iets waar ik zeer trots op ben.”

Ten tijde van publicatie van dit artikel is duidelijk dat de Minister heeft besloten dat tot en met 2017 HBO instellingen voor alle studenten die aan een deeltijdopleiding starten hun studie volledig bekostigd zullen krijgen. De stapelaars-regeling blijft echter wél van kracht

De toespraak van mr. John Wisseborn tijdens de Algemene Ledenvergadering van de KBvG op 25 mei 2013

Collega's,

Als voorzitter van de KBvG wil ik eerst kort stilstaan bij de troonsopvolging door Koning Willem Alexander. Na 122 jaren prijkt bovenaan de grosse weer de tekst "In naam des konings". Een historische gebeurtenis waar wij allen getuige van mogen zijn. Ik wens de nieuwe koning namens de beroepsorganisatie een succesvolle regeerperiode.

Het is inmiddels al weer ruim vier jaar geleden dat het evaluatierapport Noblesse Oblige werd aangeboden aan de toenmalige staatssecretaris van het Ministerie van – toen nog – Justitie (zonder veiligheid).

Inmiddels leven wij in een andere wereld en naar ik meen ook met een andere KBvG. Een beroepsorganisatie die actief de dialoog zoekt in het publieke debat, zich niet opstelt als een belangenvereniging, maar als PBO acteert en de beroepsnorm hoog houdt en volop aandacht besteedt, aan ook haar externe legitimatie. De aanbevelingen 3, 6 en 9 uit het rapport zijn volop in uitvoering zo stel ik vast.

Het bijzondere daarbij is dat wij in het debat beter in staat blijken tot kritische zelfreflectie dan veel anderen. Wij springen regelmatig over onze schaduw heen en plaatsen zaken op de agenda die op het eerste gezicht niet in "het belang" van de gerechtsdeurwaarders zijn. Ook schuwen wij het niet om tekortkomingen in onze eigen praktijk bespreekbaar te maken, open transparant en professioneel.

Dat dit laatste niet vanzelf spreekt mocht ik onlangs waarnemen bij een discussie over ons laatste preadvies over de herziening van het beslagverbod op roerende zaken. De kamerleden blijken geïnteresseerd in onze adviezen en nodigden ons uit daarover te spreken. Dit naast de nodige maatschappelijke groeperingen. Het waren de commentaren van die groeperingen die mij de wenkbrauwen deden fronsen. In plaats van enthousiasme over zoveel vooruitstrevendheid van de gerechtsdeurwaarders bleken velen enkel gekomen om de trom van het eigen gelijk, of moet ik zeggen het eigen belang ..., te roeren.

Uiteraard snap ik de politiek motieven daarachter. Zeker in een tijd van crisis levert het sympathie op om je te vereenzelvigen met een arme burger. Dat neemt niet weg dat het volstrekt onjuist en ongepast is om de deurwaarder weg te zetten als een harteloze bruto die zonder sturing van bovenaf zijn grenzen niet zal kennen en die blind de belangen van zijn opdrachtgever nastreeft.

De Nationale ombudsman gaf tijdens dit overleg aan slechts een enkele keer zaken te hebben beoordeeld waar gerechtsdeurwaarders

bij betrokken waren, maar dit belette hem niet om aan het eind van zijn betoog te concluderen dat de gerechtsdeurwaarders in de volle breedte van de beroepsgroep onvoldoende zijn doordrongen van zijn zorgvuldigheidsnorm.

De kroon werd gespannen door de aanwezige vertegenwoordiger van de rechterlijke macht die, na tot drie keer toe te hebben aangegeven toch echt op persoonlijke titel te spreken, betoogde dat gerechtsdeurwaarders regelmatig te ver zouden gaan. Het was toch niet voor niets "wiens brood men eet, wiens woord men spreekt..." aldus deze rechter. Op de website van de Rechtspraak voegde hij er aan toe dat de rechter bij vonnis beslist of de vordering van de schuldeiser rechtmatig is. "Dat is een formeel besluit". "Het is geen inhoudelijke toets van hoe de deurwaarder de vordering incasseert."

Van dit soort uitlatingen gaat mijn bloed koken! Een vonnis is geen "vaststelling" maar een VEROORDELING, een veroordeling met gevolgen, een veroordeling die door de gerechtsdeurwaarder met in achtneming van de formaliteiten en de wettelijke bepalingen kan worden uitgelegd. En ja: die tenuitvoerlegging heeft maatschappelijk met enige regelmaat grote gevolgen. Wat denkt deze rechter als hij een gezin veroordeelt tot ontruiming van de woning nu? Dat dit gezellig is? Dat dit fluitend wordt aanvaard?

Ik vind het van een verregaande onheusheid om je politiek te verschuilen achter degene die naar eer en geweten de uitspraken uitvoert. Als je vindt dat een bepaalde veroordeling onaantvaardbare gevolgen heeft, dan moet je die niet uitspreken. Zonder vonnis geen tenuitvoerlegging.

Als ik het ambt van gerechtsdeurwaarder uitleg dan benadruk ik altijd dat de gerechtsdeurwaarder tussen de partijen staat. Maar als de schuldeiser beschikt over een rechterlijke uitspraak dan zijn de marges van de gerechtsdeurwaarder, die een ministerieplicht, heeft een eigen verantwoordelijkheid én eigen aansprakelijkheid, niet breed. Het gevoel van mededogen van de gerechtsdeurwaarder kan niet zonder meer derogeren aan rechtspraak en wet.

De gerechtsdeurwaarder van nu staat bovendien niet meer tussen twee partijen. Zoals hier achter mij treffend verbeeld moet de moderne gerechtsdeurwaarder zich niet meer alleen bezig houden met uitvoering van titels volgens de bepalingen van het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Hij is een bestuursorgaan dat aan toezicht onderhevig is. De schuldeiser wenst "zijn recht" en wel onmiddellijk, de schuldenaar wenst uitstel, want dat heeft de hulpverlening nodig. Sociaal raadslieden, rechters, schuldhulpverleners, de Ombudsman, de tuchtrechter, de

toezichthouder, de Minister en zelfs de eigen beroepsorganisatie: allen “kijken mee” met de gerechtsdeurwaarder die echter anders dan deze “meekijkers” vaak ter plaatse moet handelen en beslissen.

Dat is niet altijd eenvoudig. Nog onlangs bleek een door een collega gerechtsdeurwaarder uitgevoerde ontruiming volledig te zijn opgenomen en op Youtube te zijn geplaatst. Hoewel dit waarschijnlijk niet het motief was van degene die het heeft geplaatst levert het mooi materiaal op over de mate van geduld en inlevendheid die de gerechtsdeurwaarder bij de uitoefening van zijn taak heeft. Ik erger mij aan mensen die met allerlei geschriften over “authentiek mens zijn” en halve redeneringen over “internationale verdragen” bij justitiabelen de hoop wekken dat zij de tenuitvoerlegging op formele gronden kunnen beletten. Ik zou menen dat daar eens tegen opgetreden moet worden. Kwetsbare mensen die de ingrijpende gevolgen van een gedwongen tenuitvoerlegging van een vonnis boven het hoofd hangen met regelrechte kulverhalen hoop bieden is onaanvaardbaar in een rechtvaardige maatschappij.

Ik heb lof en bewondering voor deze collega, die laat zien dat het wel even wat anders is om op straat “recht te doen” dan in een paleis van Justitie.

De gerechtsdeurwaarder heeft als geen ander voeling met de praktijk, sterker: hij staat er middenin. In dat kader zou het meer dan verstandig zijn om naar hem te luisteren zeker in het kader van de vergaande innovatiedrang die de Raad voor de rechtspraak aan de dag legt in het kader van het zgn. Kwaliteit en Innovatieproject KEI.

Bij de diverse bijeenkomsten over dit project dringt soms de radio-commercial van een bekende softwareproducent zich op waarbij je een opgewonden stem hoort orenen “Een nieuw tijdperk breekt aan. We staan op de rand van grote doorbraken. Eén ding is zeker, alles wordt anders. Alles wordt anders. gevolgd door een temerige stem “jaaaa, jaaa ... Juist ja. Hallo goeroes, gaat ‘ie een beetje?”

De plannen bij KEI impliceren het ineenschuiven van de diverse procedures (verzoekschrift, dagvaarding, civiel en bestuur) in één snelle, alomvattende, volledig digitale procedure die als het goed is volledig papierloos via de digitale snelweg wordt gevoerd. Dit afgezet tegen een recente ervaring met een kantonrechter die een gemachtigde met een iPad de zittingszaal uitstuurde met de mededeling dat er tijdens zijn zitting geen spelletjes worden gespeeld, is het duidelijk dat ambitie en realiteitsbesef niet hand in hand gaan.

Zeker... in situaties waarin beide partijen voorzien zijn van procesbijstand kan, onder omstandigheden, een formele procesinleiding bij

exploot achterwege blijven. Daar kan men zich samen bij de rechter melden om een geding te starten. Maar bijvoorbeeld in hoger beroep geldt wel dat de ene partij belang heeft om binnen de appeltermijn beroep in te stellen terwijl de andere partij belang heeft om dat niet te doen. Daar is een formele vaststelling juist wel weer van belang.

Ik doe dan ook nogmaals een oproep om met een open houding te luisteren naar de plannen van de gerechtsdeurwaarders en hun Filtermodel.

Juist onze expertise kan er toe leiden dat KEI wel een succes wordt, waarbij de voordelen van de huidige procesinleiding bewaard blijven, in noem daarvan enkele:

- de mogelijkheid om voor een zitting af te doen zonder griffierecht;
- de duidelijke markering van de formele inleiding van het proces;
- de controlewerkzaamheden van de gerechtsdeurwaarder die worden betaald door de aanlegger en niet door de belastingbetaler;

- de digitale aanlevering door de gerechtsdeurwaarders in PDF en XML bij de gerechten;
- de koppeling met de executiepraktijk waardoor nodeloze procedures worden voorkomen (ik verwijs daarbij naar het komende beslagregister waarop de deurwaarder toetst maar ook het project met de NVVK inzake de actieve schuldhulpverlening);
- de integratie van geschillenbeslechting buiten de overheidsrechter;
- en zo kan ik nog wel even doorgaan...

De testen met de digitale aanbrenging van de dagvaarding hebben hun eindfase bereikt en ik verwacht dat binnen maanden of wellicht zelfs weken men klaar is voor implementatie. Ik doe op u allen een klemmend beroep om hiervoor klaar te staan en de digitale aanlevering van dagvaardingen op aangeven van de KBvG met spoed in uw systemen te implementeren opdat Ministerie en Rechtspraak niet meer om ons heen kan.

Het is verstandig om naar deurwaarders en hun beroepsorganisatie te luisteren. Ik wijs in dat kader naar de noot van prof. mr. H.J. Snijders, die te mooi is om niet volledig te quoten:

In deze zaak werd de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders als amica curiae toegelaten en die aanvaardde de uitnodiging van de Hoge Raad hiertoe ook. Heel verstandig, als ik dat zo mag schrijven. Zo kwam er in deze verstekzaak toch nog een contradictoir debat op hoog niveau bij de Hoge Raad tot stand, waarmee de A-G en de Hoge Raad hun voordeel konden doen. Het was overigens ook een deurwaarder die de zaak (op de voet van art. 438 lid 4 en dus niet als partij) aanhangig had gemaakt.

Wij hebben wat te melden en U allen kunt en mag er op rekenen dat wij er alles aan doen om de betrokken partijen te overtuigen van de meerwaarde van onze plannen die eenvoudig aan de KEI projecten zijn te koppelen. Niet omdat wij zo nodig een dagvaarding willen doen, maar vanuit de maatschappelijke functie van een uitstekend functionerend middel dat niet zomaar overboord gezet moet worden, maar dat juist door innovatieve toepassing een impuls aan een betere rechtspleging kan geven.

Hoe zorgvuldig je met automatisering om moet gaan bleek uit de rente-kwestie. Media en politiek roerden zich direct en ongenueanceerd. Vanzelfsprekend moet de gerechtsdeurwaarder instaan voor zijn automatisering, of dat nu op het gebied van klantafspraken (BLOS) is of op het gebied van renteberekeningen. Fouten moeten worden opgespoord en hersteld.

Zoals u weet hebben wij in de kwestie aanleiding gezien een commissie samen te stellen over de juridische methodiek van de renteberekening. Anders dan de politici denken is dat namelijk allerminst

eenvoudig.

De commissie bestaande uit twee raadsheren bij het Hof die eerder over rente publiceerden, een hoogleraar, vier gerechtsdeurwaarders en een juridisch adviseur hebben zich gebogen over het vraagstuk van de imputatie en samenstelling van rente. Na levendige discussie, diepe overpeinzingen en internationale naspeuringen kwam de commissie uiteindelijk tot antwoorden. Antwoorden waarbij individuele leden van de commissie terugkwamen op eerder verdedigde standpunten. Het resultaat is inmiddels aan u allen bekend gemaakt en gepubliceerd in de Gerechtsdeurwaarder. Ik roep u allen nogmaals op daar kennis van te nemen en deze aanbevelingen te implementeren.

Aanbevelingen als deze zorgen voor eenheid en transparantie naar de justitiabele. In dat kader kan ik met tevredenheid vaststellen dat de Rechtspraak inmiddels de gemiddelde berichtsprijs voor de GBA heeft overgenomen en zal toepassen bij de liquidatie van de kosten. Hierdoor komt er weer meer duidelijkheid en gelijkheid voor alle justitiabelen en wel op initiatief van de gerechtsdeurwaarders.

Ik heb het eerder gezegd maar het mag best worden herhaald.

De gerechtsdeurwaarders en hun opvattingen doen er toe. Waar anderen verzuimen initiatieven te nemen en achterover leunen in hun eigen gelijk zijn wij kritisch op ons handelen en nemen wij initiatieven tot verbetering.

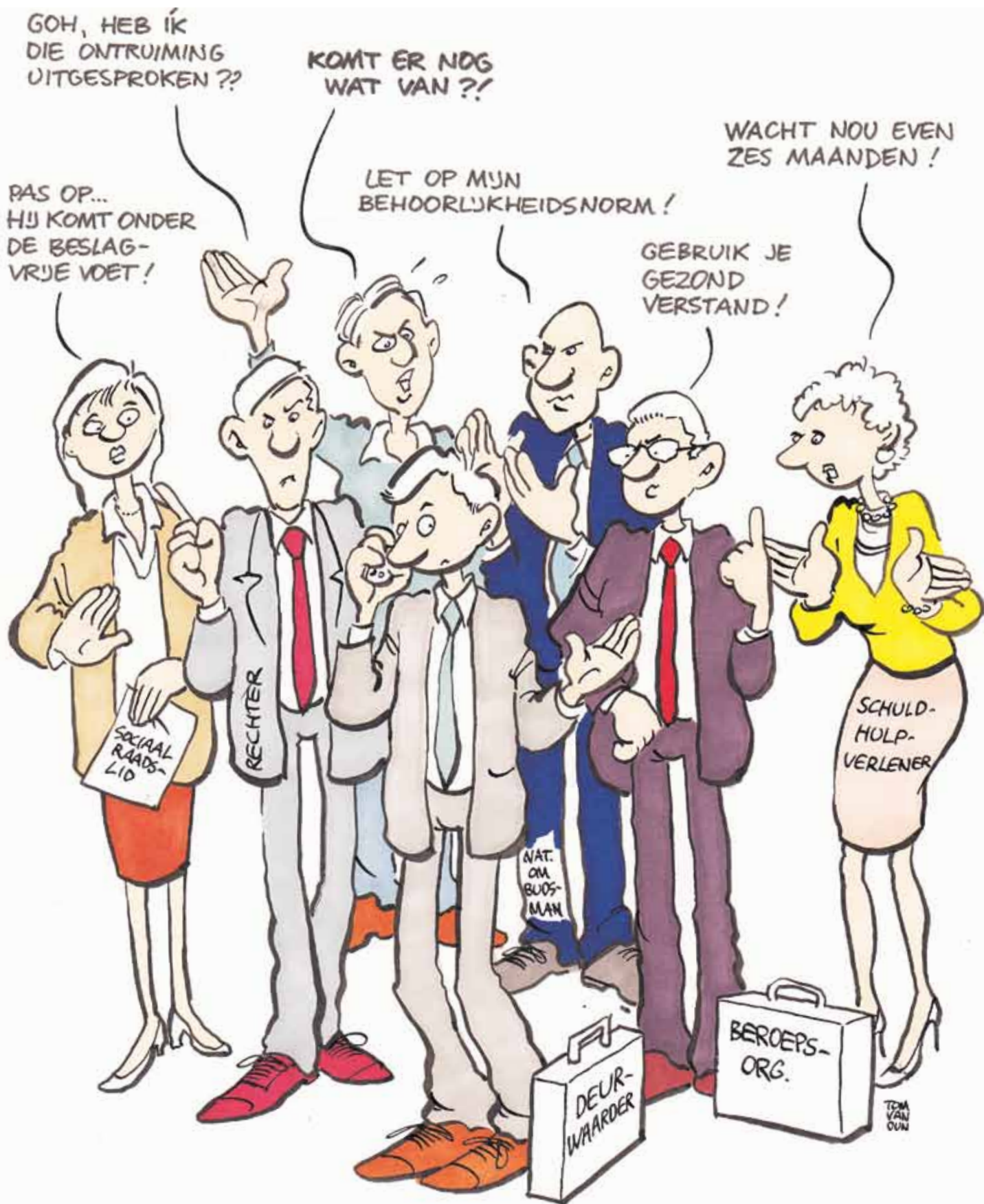
Als ik dan tenslotte vaststel dat voor drie bestuursvacatures maar liefst zes sollicitanten zijn dan heb ik er alle vertrouwen in dat de KBvG haar onafhankelijke en zelfbewuste koers zal handhaven.

We zijn er nog lang niet en zowel de korte als de lange termijn is vol met bedreigingen, maar evenzeer met kansen. Laten wij met elkaar zorgen dat wij die kansen grijpen. Ik wens u een goede vergadering...

Mr. John Wisseborn

Voorzitter van het bestuur van de KBvG

(Op de pagina hiernaast de cartoon die tijdens de ALV getoond werd)

NIET DOEN ? MAAR SCHAT, DAT IS NIET ZIELIG !

2013

Beëdigd

R. Slagman | Buitenpost | 21 juni 2013

Waarnemingen

Waargenomen	Waarnemer	Plaats	Van	Tot
J.A. van den Bos	M.L.B. Mak	Arnhem	01-08-2009	01-01-2014
Mw. G.G. Breunissen	E.H. Vroegop	Wageningen	01-02-2011	01-12-2013
A.J. Beugeling	E.A. Dragstra	Heerenveen	01-03-2011	01-09-2013
R.A.J. Brouwer	C.J.B.M. Nijhuis	Hoogeveen	06-05-2013	06-11-2013
M.P. Harten	W.C.H. Sennef	Den Haag	25-01-2011	25-07-2013
J.D. Kuik	Y. van Dongen	Eindhoven	22-04-2011	01-10-2013
H. Peet	M. van Lingen	Rotterdam	01-02-2011	01-02-2014
R. Pijnacker	W.R. Jongejan	Zeist	05-03-2013	05-09-2013
R.P.A. Schuman	Mw. R.P.S. Schuman	Wageningen	01-04-2012	01-10-2013
J.H.L. Sinkiewicz	Mw. J.W.W.M. Boers	Maastricht	01-04-2011	01-10-2013
P. Taal	Y.C.M. van Korven	Eindhoven	22-04-2011	01-10-2013
J.W. Wigt	J.G. van Urk	Leiden	01-04-2012	01-10-2013

Nieuwe leden

B.J. de Haas | Zutphen | 15 mei 2013
 S.A. Tool | Rotterdam | 1 juni 2013

Overleden

Op 27 juni is op 76-jarige leeftijd overleden de heer L.J. van der Scheer, oud-gerechtsdeurwaarder in Assen.

**VOORAANKONDIGING:
 SYMPOSIUM STICHTING LEERSTOEL EXECUTIE- EN BESLAGRECHT**

Op 24 september 2013 organiseert de Stichting leerstoel Executie en Beslagrecht zijn eerste symposium. De titel van het symposium is: 'Conservatoir beslag: ontwikkelingen, knelpunten en IE -rechten'. Het eerste deel van het programma gaat over conservatoir beslag, het tweede deel gaat over Intellectueel Eigendom-rechten.

De volgende sprekers leveren een inhoudelijke bijdrage:

- Mevrouw mr. M. Meijssen, promovenda;
- mr. J.H. Rutten, gerechtsdeurwaarder;
- Mr. F. van Oosten, lid Tweede Kamertlid;
- Mr. A.J. van der Meer, eindredacteur van de beslagsyllabus;
- Mevrouw prof. dr. K. Broeckx uit België, universitair hoofddocent en raadsheer in het Gentse Hof van Beroep;
- Mevrouw mr. A.I. Keur, advocate en promovenda;

- Professor mr. T.C.J.A. van Engelen, advocaat en hoogleraar IE;
- G. van Puivelde, gerechtsdeurwaarder;
- Jhr. mr. J.L.R.A. Huydecoper, oud-advocaat-generaal en oud-hoogleraar

De kosten voor deelname aan het symposium zijn 100 euro exclusief btw. Er zijn door de KBvG drie KBvG Opleidingspunten toegekend. U kunt zich aanmelden via kbvg@kbvg.nl.

U bent van harte uitgenodigd !

Het bewijsbeslag in niet IE-zaken: zes prejudiciële vragen aan de Hoge Raad

Zowel de beslaglegger als de beslagene zijn gebaat bij duidelijke regelgeving ten aanzien van het bewijsbeslag in niet-IE zaken. Hiermee wordt voorkomen dat een beslag wordt vernietigd en zijn de dwangmaatregelen tegen de beslagene gelegitimeerd.

Door mr. O.J. Boeder, gerechtsdeurwaarder in Haarlem

Het bewijsbeslag in Intellectueel Eigendom (IE)-zaken is in 2007 verankerd met de invoering van de artikelen 1019b-1019d Rv. Het bewijsbeslag in niet IE-zaken kent geen wettelijke regeling. Niet IE-zaken zijn veel voorkomende geschillen over bijvoorbeeld een verzekerings- of distributieovereenkomst, een concurrentiebeding, inzage in een deel van de bedrijfsadministratie, in een belastende e-mail of in een deskundigenrapport.

De dogmatische grondslag voor bewijsbeslag in niet IE-zaken is in de praktijk geconstrueerd met artikel 730 jo 843a Rv: het recht op afgifte van een roerende zaak en de vordering tot inzage of afschrift van bepaalde bescheiden. Op deze basis zijn de afgelopen tien jaar vele bewijsbeslagen gelegd. In de literatuur en jurisprudentie wordt

verschillend gedacht over de mogelijkheden voor het leggen van bewijsbeslag in niet IE-zaken. Het gaat te ver om in dit artikel een volledig overzicht daarvan te geven. Dat het onderwerp actueel is blijkt uit de afwijzing op 4 juni 2013 door de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland van een verzoek tot bewijsbeslag. Het verzoek werd afgewezen omdat de wet geen mogelijkheid biedt tot bewijsbeslag voor zaken waar het niet gaat om de (mogelijke) schending van een intellectueel eigendomsrecht.

De belangen bij een beslag in niet IE-zaken zijn vaak groot. Tijdens de beslaglegging kan de digitale werkvloer van een bedrijf worden bevroren om te voorkomen dat gegevens worden weggemaakt. De gerechtsdeurwaarder moet ter plaatse een afweging maken of gegevens vallen binnen de reikwijdte van het beslagverlof of niet. Alleen de in het verlof omschreven “bepaalde bescheiden” mogen in beslag worden genomen. In de jurisprudentie zijn te ruim gelegde

beslagen als “fishing expedition” vernietigd. De vraag is of dit terecht is, nu de beslagen informatie pas na een vordering ex artikel 843a Rv of een voorlopig deskundigenbericht voor de beslaglegger (gedeeltelijk) ter inzage komt.

In de literatuur en jurisprudentie wordt verschillend gedacht over de mogelijkheden voor het leggen van bewijsbeslag in niet IE-zaken

Zowel de beslaglegger als de beslagene zijn gebaat bij duidelijke regelgeving. Hiermee wordt voorkomen dat een beslag wordt vernietigd en zijn de dwangmaatregelen tegen

de beslagene duidelijk gelegitimeerd.

WETGEVING

In het kader van het wetsvoorstel “Aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de wijziging van het recht op inzage, afschrift of uittreksel van bescheiden (wetsvoorstel 33 079)” merkt de minister in de memorie van toelichting op: “(...) dat het voorgestelde recht op inzage, afschrift of uittreksel van bescheiden de in de praktijk ontwikkelde mogelijkheid conservatoir beslag tot afgifte op bescheiden te leggen om daarvan een afschrift ter bescherming van bewijs ex artikel 730 Rv te verkrijgen, onverlet laat. Voor het verkrijgen van inzage, afschrift of uittreksel van de beslagen bescheiden is vervolgens telkens een rechterlijke machtiging vereist. Wordt het beslag achteraf onrechtmatig geoordeeld, dan is de beslaglegger in beginsel schadelijkt (...).”

Het voorontwerp van de Wet inzake wijziging van de exhibitieplicht van artikel 843a Rv laat een kans op aanpassing van een wetelijke regeling voor bewijsbeslag liggen.

Met betrekking tot de opvatting dat het conservatoir bewijsbeslag ook in niet IE-zaken expliciet in de wet dient te worden geregeld, heeft de wetgever opgemerkt: “Een enkele keer hebben de reacties (in het kader van de internetconsultaties) niet tot de gewenste aanpassing aanleiding gegeven. In dat verband mag de suggestie het bewijsbeslag in de wet te regelen niet onvermeld blijven. Volgens de regeling gaat het om een afzonderlijk onderwerp, dat nader dan het recht op afschrift van bescheiden, niet zo ver gaat dat daaronder ook de afgifte van roerende zaken en DNA kunnen worden begrepen, en waarvan de regeling alleen daarom al, mochten er inderdaad problemen bestaan die een wettelijke oplossing behoeven, bij voorkeur geschiedt in zijn eigen specifieke context. Op dit moment geeft de wetgever er de voorkeur aan de ontwikkelingen in de praktijk af te wachten”.

Ook in de memorie van toelichting op het wetsvoorstel Informatieverschaffing in civiele zaken van 15 november 2011 wordt aangegeven dat vooralsnog geen aanleiding bestaat om de wijze waarop het bewijsbeslag in niet IE-zaken moet worden gelegd, in de wet vast te leggen.

ZES PREJUDICIËLE VRAGEN AAN DE HOGE RAAD

De Rechtbank Amsterdam verleende op 4 december 2012 in een tussenbeschikking (voorlopig) verlof voor het leggen van bewijsbeslag in een niet IE-zaak en heeft daarbij zes vragen gesteld aan de Hoge Raad. Beknopt weergegeven luiden deze vragen als volgt:

1. Bestaat in zaken die niet vallen onder de bepalingen 1019 b lid 1 jo 1019 c lid 1 Rv (niet IE-zaken) ook de mogelijkheid voor het leggen van een bewijsbeslag?
2. Moet er bijzondere terughoudendheid worden betracht bij het leggen van bewijsbeslag in woonhuizen, zo ja onder bijzondere bepalingen?
3. Dient de voorzieningenrechter bij de beslaglegging aanwezig te zijn of zich beschikbaar houden als zich bij de beslaglegging problemen voordoen?
4. Is het verenigbaar met artikel 292 lid 5 Rv verenigbaar dat het verzoek “voorlopig” wordt toegewezen?
5. Is het de deurwaarder toegestaan twee verschillende versies van het proces verbaal van beslag op te maken?
6. Bestaat er voor de beslagene een verplichting om mee te werken tijdens het beslag door het verstrekken van gebruikersnamen, wachtwoorden etc?

De A-G is van mening dat bewijsbeslag in niet IE-zaken mogelijk is

SCHRIFTELIJKE OPMERKINGEN VAN DE KBVG

De KBvG is ingenomen met de door de Rechtbank Amsterdam geformuleerde vragen. De antwoorden op deze vragen kunnen de legitimiteit van bewijsbeslag in niet IE-zaken vergroten en bijdragen aan de rechtszekerheid.

Omdat de gerechtsdeurwaarder als beslagexpert weet onder welke omstandigheden bewijsbeslag kan worden gelegd en deskundig is terzake de toepasselijke regelgeving, heeft de KBvG op de voet van artikel 393 lid 2 Rv schriftelijke opmerkingen ingediend bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft de prejudiciële vragen nog niet beantwoord, daarom beperk ik mij door te

vermelden dat de KBvG het belang heeft willen benadrukken van een dynamische rechtsontwikkeling met het behoud van rechtszekerheid voor de justitiabelen.

CONCLUSIE VAN DE ADVOCaat-GENERAAL

De advocaat-generaal (A-G) heeft 26 april 2013 het volgende geconcludeerd.

Vraag 1: *“De omstandigheid dat het conservatoir bewijsbeslag in niet IE-zaken geen expliciete grondslag vindt in de wet, doch impliciet wordt afgeleid uit art. 843a lid 2 Rv in verbinding met art. 730 R. is m.i. niet doorslaggevend voor het antwoord op de eerste pre-judiciële vraag of de mogelijkheid tot het leggen van een dergelijk beslag bestaat. Het komt immers vaker voor dat in de praktijk rechtsfiguren worden ontwikkeld die niet zijn geregeld in de wet en die in een later stadium worden gecodificeerd.”*

“Naar mijn mening is voor het aanvaarden van de mogelijkheid tot het leggen van conservatoir bewijsbeslag in niet IE-zaken het karakter van een dergelijk maatregel essentieel. Bewijsbeslag dient een conserverende maatregel te zijn die de strekking heeft om bewijsmiddelen te bewaren of – in de woorden van de artikelen 1019b en 1019c Rv – te beschermen en geen recht geeft tot inzage, afschrift of uittreksel, dat kan worden gelegd in afwachting van een rechterlijke uitspraak over de vordering waarin alle eventuele bezwaren van de belagen tegen de inzage, afschrift of uittreksel zijn beoordeeld”.

“Daarnaast moeten aan het bewijsbeslag in ieder geval de volgende voorwaarden worden gesteld. In de eerste plaats dient bij de omschrijving van het in beslag te nemen goed als bedoeld in art. 730 Rv te worden aangesloten bij de vereisten van art. 843a Rv. Ingevolge het bepaalde in art 843a lid1 Rv dient degene die inzage, afschrift of uittreksel vordert daarbij een ‘rechtmatig belang’ te hebben. Voors dient het te gaan om ‘bepaalde bescheiden’, aangaande een rechtsbetrekking waarin degene die inzage, afschrift of uittreksel vordert of zijn rechtsvoorgangers partij zijn. Ingevolge het bepaalde in aft 843a lid 34 Rv. Bestaat, wanneer aan de voorwaarden van het eerste lid is voldaan, desondanks geen gehoudenheid tot het voldoen aan de vordering tot inzage, afschrift uittreksel indien daarvoor gewichtige redenen zijn of wanneer redelijkerwijs kan

worden aangenomen dat een behoorlijke rechtsbedeling ook zonder de gegevensverschaffing is gewaarborgd. De voorwaarden die in art. 843a Rv. Worden gesteld aan een recht op inzage, afschrift uittreksel kunnen een waarborg vormen voor excessief gebruik of misbruik van de mogelijkheden voor het veiligstellen van bewijs door middel van een conservatoir bewijsbeslag, waardoor "fishing expeditions" kunnen worden voorkomen. In de tweede plaats ben ik voorstander van de verplichting voor de beslaglegger om vrees v oor verduistering te stellen. (...) Ten derde (...) mag van de rechter worden verlangd dat hij bij een beslissing tot het leggen van bewijsbeslag waarbij de wederpartij niet wordt gehoord, waakt voor diens belangen en derhalve de vertrouwelijkheid van alle in beslag te nemen gegevens waarborgt. Dit kan onder meer geschieden door het verlof te combineren met bewaring."

De A-G is dus van mening dat bewijsbeslag in niet IE-zaken mogelijk is. Tegelijkertijd meent hij dat de wetgever de codificatie van het bewijsbeslag in niet IE-zaken niet kan laten liggen.

De KBvG heeft op de voet van artikel 393 lid 2 Rv zeer uitvoerige schriftelijke opmerkingen ingediend bij de Hoge Raad

Vanwege de complexiteit en diversiteit van de uitvoering van het bewijsbeslag is het naar het oordeel van de A-G niet aan de Hoge Raad om zich in het kader van de gestelde prejudiciële vragen uit te laten over de praktische uitvoering van het bewijsbeslag. Dit zou de rechtsvormende taak van de Hoge Raad te buiten gaan. De vragen 2, 3, 5 en 6 worden dan ook niet beantwoord. De A-G adviseert de wetgever om zich bij de codificatie uitvoerig te laten voorlichten omtrent de diverse aspecten van bewijsbeslaglegging.

De KBvG heeft wel gereageerd op deze vragen. Daarbij is gerefereerd aan internationale wetgeving en jurisprudentie van het Hof van Justitie, waarmee de huidige wijze

van het leggen van bewijsbeslag kan worden gelegitimeerd. Het standpunt van de A-G is begrijpelijk, maar de gevraagde duidelijkheid wordt niet gegeven. Het beslag is toegestaan, maar de legitimiteit van de wijze waarop het wordt gelegd blijft daarmee ongewis. Als de Hoge Raad het advies van de A-G volgt, dan zal de onduidelijkheid door de tijd die is gemoeid met het wetgevingsproces, nog minstens enkele jaren voortduren.

Als de HR het advies van de A-G volgt is het aan de wetgever om een duidelijke regeling te ontwerpen

VOORLOPIGE TOEWIJZING VERZOEK ?

De vierde vraag die de rechtbank Amsterdam stelt is of een verzoek voorlopig kan worden toegewezen in afwachting van het antwoord van de Hoge Raad. Door het gebruik van "een verzoek" is de vraag algemeen geformuleerd en heeft deze niet alleen betrekking op de onderhavige casus. Dit is interessant nu het Hof's Hertogenbosch 7 oktober 2010 (LJN BN 9816) heeft geoordeeld dat een voorlopig verlof is toegestaan vanuit de gedachte dat het meerdere het mindere omvat. In de beslag syllabus wordt deze mogelijkheid ook nadrukkelijk benoemd. De A-G heeft de vraag ook als zodanig opgevat en deze algemeen beantwoord. "Ik meen dat de aard en strekking van het conservatoir beslag zich niet verdraagt met het geven van een voorlopige voorziening als bedoeld in art 223 Rv. De spoedeisendheid waarmee op het verzoek tot het leggen van beslag moet worden beslist, staat aan een dergelijk provisie in de weg of behoort deze althans overbodig te maken. Van de rechter wordt een aanstondse beslissing verwacht dan wel een onverwijld behandeling (art 297 Rv)."

TOT SLOT

De conclusie van de A-G heeft gedeeltelijk de gevraagde duidelijkheid gegeven. Bewijsbeslag in niet IE-zaken mag worden gelegd. De voorwaarden voor een dergelijk beslag moeten dan door de wetgever worden

ingevuld, omdat de Hoge Raad anders te rechtsvormend te werk gaat. Als de Hoge Raad het advies van de A-G volgt is het aan de wetgever om een duidelijke regeling te ontwerpen. De KBvG zal bij de consultatie van een dergelijk wetsvoorstel nadrukkelijk werkbare oplossingen aandragen, zoals ook in de schriftelijke opmerkingen zijn verwoord.

Handboek Mediation

Dé kennisbron voor conflictmanagement

Nieuwe
actuele
editie

De 5e druk van het *Handboek Mediation* is er.

Als naslagwerk is het een van de meest volledige Nederlandstalige publicaties, met alle relevante en actuele onderwerpen over mediation. Bovendien is het *Handboek Mediation* verplichte literatuur voor de opleiding tot registermediator, en daarmee een must voor beginnende mediators.

Het *Handboek Mediation*, ook voor u!

- Voor beginnende en ervaren mediators.
- Na ruim 3,5 jaar weer een nieuwe actuele editie van het handboek.
- Met de laatste stand van de wetgeving, zoals o.a. de Europese Richtlijn.
- Inclusief online mediation.
- Inclusief mediation in strafzaken.
- Inclusief koppelingen naar o.a. verdiepende artikelen op www.handboek-mediation.nl.
- Verplichte literatuur voor de opleiding tot registermediator.

Samen met het *Zakboek voor de mediator*?

Combineer het *Handboek Mediation* met de nieuwe editie van het *Zakboek voor de mediator* (voorheen *Zakboek Mediation*).

- Antwoorden op al uw praktische vragen rond mediation.
- Inclusief laatste mediationontwikkelingen en -regelgeving.
- Handige checklisten.
- Praktische tips.
- Hét spoorboekje voor de beroepsuitoefening van de mediator.

Ook verkrijgbaar als handig combinatiepakket.

Meer informatie of bestellen:
www.handboek-mediation.nl of www.sdu.nl (070) 378 98 80

Rolrevolutie

De rolzitting kan een belangrijk moment in de kantonprocedure zijn, maar de mogelijkheden blijven vooralsnog onderbenut. Aan de verwachtingen van gedaagden wordt onvoldoende recht gedaan. Met behulp van de deurwaarder is in de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht een pilot gestart om daarin verandering te brengen. In het navolgende worden de resultaten daarvan door de projectleider beschreven en wordt nagegaan hoe de mogelijkheden die de rolzitting op deze wijze biedt, in de toekomst – en met name in het project Kwaliteit en Innovatie – gewaarborgd en uitgebreid kunnen worden.

Door mr. drs. K.G.F. van der Kraats, (kanton)rechter in de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht

ACHTERGROND

Wie een dagvaarding in een kantonzaak heeft ontvangen kan naar de rolzitting komen. Hoe die rolzitting wordt benut, verschilt per gerecht. Uit het rechtspraakfilmpje over de rolzitting komt het volgende beeld naar voren. Alle gedaagden worden tegelijk de zittingszaal binnen gelaten. Hen wordt beurtelings gevraagd of ze de vordering erkennen of verweer voeren, waarna de vervolgstap in de procedure wordt bepaald. In het filmpje wordt aangegeven dat het geen zin heeft voor gedaagde om te komen als hij de vordering erkent en een betalingsregeling wenst, omdat de kantonrechter geen betalingsregeling kan treffen. De mogelijkheid om mondeling verweer te voeren wordt genoemd, maar onder de vermelding dat de voorkeur uitgaat naar een schriftelijk verweer. Dit filmpje geeft een realistische visie op de praktijk, in ieder geval de praktijk in Utrecht.

Die praktijk voldoet vaak niet aan de verwachtingen van partijen. In 2006 is onderzoek gedaan naar de ervaring van mensen op de rolzitting. Daaruit kwam naar voren dat de aanwezigen op de rolzitting verwonderd en ontevreden zijn dat ze zich samen met een groot aantal andere gedaagden in de zittingszaal bevinden en zodoende nauwelijks privacy hebben.¹ De onderzoekers vragen zich af of het daadwerkelijk in het belang van de gedaagden is om het voeren van mondeling verweer te ontraden, nu er mensen zijn die veel beter in staat zijn mondeling hun zaak te bepleiten dan schriftelijk.¹ Mensen komen in de verwachting hun tegenpartij te ontmoeten en een regeling te kunnen treffen, maar dat blijkt niet

mogelijk omdat de tegenpartij niet aanwezig is.² De onderzoekers constateren dat doorgaans op de rolzitting geen inhoudelijke informatie wordt uitgewisseld en er geen geschilbeslechting plaatsvindt. Zij concluderen op basis daarvan dat de rolzitting ‘een gevoel van bevreemding en vervreemding’ oproept en bepaald niet fungeert ‘als het visitekaartje dat het idealiter zou moeten zijn.’³ Dat is spijtig, juist omdat bij een eerste kennismaking zoals de rolzitting voor een belangrijk deel het oordeel over de Rechtspraak als geheel wordt gevormd. De rolzitting kan een bijdrage leveren aan de veelgeprezen toegankelijkheid van de kantonprocedure, maar in de praktijk komt daar met het heenzenden van mensen om hun verweer op schrift te stellen weinig van terecht. Die onvrede is soms direct op zitting terug te zien.

BETERE BENUTTING

Het voorgaande is aanleiding geweest om de invulling van de rolzitting te herzien. Om aan de verwachtingen van de betrokkenen tegemoet te komen zijn we ze één-voor-één binnen gaan roepen en als uitgangspunt gaan hanteren dat op de rolzitting mondeling verweer wordt gevoerd. Met uitzondering van de gevallen waarin het verweer te uitgebreid of complex is en de gevallen waarin de betrokkene aangeeft zijn verweer liever zelf op schrift te willen zetten, zijn we het mondeling verweer gaan opnemen in een proces-verbaal. Omdat de kantonrechter nu eenmaal geen betalingsregeling kan treffen en gedaagden veronderstellen de tegenpartij op de rolzitting te treffen, is gezocht naar een andere oplossing om ook aan die verwachtingen te voldoen. Omdat de deurwaarder in vele kantonzaken als gemachtigde optreedt, is in het kader van de pilot een van de grotere

1 Ippel, P. en S. Heeger-Hertter, *Sprekend de rechtbank*, 2006, p. 38.

2 Ippel, P. en S. Heeger-Hertter, *Sprekend de rechtbank*, 2006, p. 67.

3 Ippel, P. en S. Heeger-Hertter, *Sprekend de rechtbank*, 2006, p. 169.

deurwaarders (GGN) gevraagd om op de rolzitting aanwezig te zijn. Niet alleen konden op die manier in het geval van erkenning van de vordering een betalingsregeling worden getroffen, maar ook kon op die manier – in zaken die zich daarvoor leenden – direct aansluitend aan de rolzitting worden gecompareerd. De deurwaarder was bereid daaraan mee te werken en op de rolzitting aanwezig te zijn met een laptop waarmee ze in hun eigen systeem konden inloggen.

De pilot gaf ons ook de mogelijkheid om een en ander in ons eigen werkproces te veranderen. Praktijk was dat een groep van ongeveer drie rechter afwisselend de rolzitting deed, de zaken voor beraad zette, een secretaris besloot of een zaak voor comparitie dan wel repliek kwam te staan, vervolgens een comparitie door de planning bij een (andere) kantonrechter in de agenda werd gezet en de geduplicateerde zaken in een kast terecht kwamen waaruit secretarissen bij gelegenheid een zaak pakten om een conceptvonnis te maken. Deze praktijk leek omslachtig met veel dossierbewegingen, veel verschillende betrokkenen en een versnippering van de verantwoordelijkheid voor het gehele proces. Reeds lange tijd bestonden er achterstanden en werden vonnistermijnen (zelfs wanneer de standaardvonnistermijn op 8 weken werd gesteld) niet gehaald. Daarin wilden we eveneens een verbetering bewerkstelligen.

Voor de pilot zijn naast mijzelf, één andere rechter, een secretaris en een vaste groep griffiemedewerkers als team gaan samenwerken en gezamenlijk verantwoordelijk gemaakt voor alle zaken op die rol. Doordat (vaker) mondeling verweer werd opgenomen, werd het voor de rolrechter mogelijk om direct op de rolzitting te bepalen of de zaak voor comparitie of repliek ging. Op de rolzitting kon ook direct een comparitiedatum worden aangezegd en in de agenda worden gepland. Direct na de rolzitting werd ook in alle zaken waarin schriftelijk was geantwoord een vervolgstand bepaald. Alle zaken die voor vonnis kwamen te staan, werden bij de secretaris in de kast gelegd. In beginsel gaat de secretaris mee naar alle comparities en maakt de conceptvonnissen in alle zaken. Alleen de complexe zaken en gespecialiseerde zaken werden door de kantonrechter geschreven. Dezelfde kantonrechter bleef van het begin, de rolzitting, tot het einde, het vonnis bij de zaak betrokken.

RESULTATEN

Deze pilot heeft een half jaar (van eind september 2012 tot en met maart 2013) gelopen. Gedaagden aanvaardden het aanbod om mondeling verweer te kunnen voeren vaak in grote dankbaarheid. Veel mensen kunnen zich mondeling beter uitdrukken dan schriftelijk. Dat blijkt ook wel uit het feit dat juist de mensen die op de rolzitting komen de dagvaarding vaak nog nauwelijks gelezen lijken te hebben, evenmin als de uitleg (de bijsluiter) die vaak bij de dagvaarding is overgelegd. Dat verklaart ook de ‘misplaatste’

verwachtingen van de rolzitting, die gedaagden ondanks de aanwezigheid van een bijsluiter, koesterden. De kwaliteit van het schriftelijke antwoord van vele mensen die in persoon procederen laat bovendien vaak te wensen over (een handgeschreven velletje uit een kladblok zonder enige productie).

De ervaring was dat met het opnemen van het mondeling antwoord ter zitting de kantonrechter beter zijn regierol kan vervullen. De kantonrechter kan direct doorvragen op onduidelijkheden, de juridisch relevante feiten uit het verweer naar voren halen, het geschil kaderen, vragen naar onderbouwende stukken (en daarvoor eventueel een termijn voor aanvullend antwoord te stellen) en vragen of eventueel bewijs kan worden geleverd. Dit maakt dat sneller tot de kern van het geschil kan worden gekomen en minder vaak aanvullende aktes moeten worden genomen. Doordat de zaken vanaf de rolzitting tot het vonnis in handen zijn van dezelfde rechter en dezelfde secretaris kan meer maatwerk worden geleverd, mede door een groter inzicht in het totaal van zaken. Zo kunnen zaken van dezelfde gedaagden sneller worden herkend en worden gebundeld. Mensen herkennen de kantonrechter van de rolzitting en de kantonrechter kan makkelijker teruggrijpen op hetgeen op de rolzitting is gezegd. Wanneer iemand die als verweer heeft gevoerd dat hij de vordering reeds voldaan heeft ondanks dat hem na de rolzitting daarvoor nog een termijn is gegeven geen betalingsbewijs heeft overgelegd, kan met goed fatsoen de vordering worden toegewezen wegens het ontbreken van onderbouwing van de betaling. Op het versterken van de regiefunctie van de rechter hadden Asser, Groen en Vranken al eerder aangedrongen. Barendrecht merkte al op dat toedeling van zaken aan rechters vanaf de intake beter werkt en dat rechters die zelf de eindverantwoordelijkheid van hun zaaksportefeuille voelen en deze naar de klanten toe ook durven te dragen, beter lijken te presteren.⁴ Bovendien kan door de mogelijkheid van mondeling verweer ruimhartig toe te staan het gemis van een comparitie in een groot aantal kantonzaken – nu vindt slechts in circa 33% van de kantonzaken een comparitie plaats – worden ondervangen.

Om als één team van griffiemedewerkers, secretaris en kantonrechters gezamenlijk bij het proces van dagvaarding tot vonnis betrokken te zijn, werd positief gewaardeerd. Er zijn minder dossierbewegingen, de lijnen zijn korter en de leden raken op elkaar ingespeeld. Ook wordt meer inzicht verkregen in elkaars taken, competenties en vaardigheden. Dat maakt ook dat meer op maat kan worden gedelegeerd en dat veel van elkaar kan worden geleerd. Ook als kantonrechters hebben wij zaken met elkaar afgestemd om de uniformiteit te waarborgen (zoals bijvoorbeeld in welke zaken

⁴ M. Barendrecht, ‘Innovatie van civiele rechtspleging: de regie naar rechter en gebruiker’, *NJB* 2011, nr. 6, p.35-357.

werd gecompareerd) en daardoor ook van elkaar geleerd. Doordat iedereen van het begin tot het einde bij de zaak betrokken was, werd ook een grotere betrokkenheid en verantwoordelijkheid gevoeld. De zaken liggen niet in een kast op een andere verdieping tot de comparitierechter of de concipiërende secretaris zich meldt, maar behoorden direct een kantonrechter en secretaris toe. Doordat de zaken op de kamer van de secretaris lagen, kon die de termijn goed bewaken en tijdig signaleren wanneer vonnistermijnen in het nauw kwamen zodat dan door de kantonrechters of een andere secretaris kon worden bijgesprongen. Het pilotteam heeft in feite als een zelfsturend team gefungeerd.

De grotere regiefunctie van de kantonrechter en de grote betrokkenheid van het zelfsturende pilotteam hebben ertoe bijgedragen dat de doorlooptijd met circa de helft is bekort. De gemiddelde doorlooptijd van de zaken op tegenspraak was 15 weken, waarbij het weinig uitmaakte of de zaak voor comparitie of replek was gegaan en of de gedaagde op de rolzitting was geweest. Daarbij dient te worden bedacht dat de meeste zaken betrekking hadden op gas, water, licht, zorgverzekering, huur, telefonie, lening en arbeid en slechts in een uitzonderingsgeval een beroep deden op een specialisme zoals verzekeringsrecht, pensioenrecht of intellectuele eigendomsrecht.

De aanwezigheid van de deurwaarder op zitting had belangrijke voordelen. In ruim de helft van de gevallen dat de vordering werd erkend, kwam op de rolzitting een betalingsregeling tot stand. Omdat de bijkomende kosten door gedaagde vaak niet goed konden worden overzien, heeft de kantonrechter in die gevallen een vonnis gewezen en in het dictum de getroffen betalingsregeling opgenomen. Dit leverde nauwelijks enige tijdsinvestering op, maar wel veel tevredenheid bij gedaagden en voorkwam dat de deurwaarder na het vonnis alsnog een betalingsregeling diende te treffen.

In bijna een kwart van de gevallen waarin gedaagde verweer voerde, kon dankzij de aanwezigheid van de deurwaarder aansluitend aan de rolzitting worden gecompareerd. In al die gevallen werd een schikking getroffen die is opgenomen in een proces-verbaal. Het percentage zaken waarin werd gecompareerd was met of zonder deurwaarder vrijwel gelijk, maar doordat in een aantal zaken met de deurwaarder aansluitend werd gecompareerd leverde dit wel tijds winst op en minder administratieve handelingen voor de griffie.

Een ander voordeel van de aanwezigheid van de deurwaarder was dat in een aantal gevallen afstand kon worden gedaan van de mogelijkheid van re- en dupliek of comparitie. Met name in het geval alleen de bijkomende kosten worden betwist of de huurachterstand wordt ontkend maar gedaagden hun huis niet uit willen, kan een dergelijke keuze verantwoord zijn vanuit processueel en kwalitatief oogpunt.

Ook zou de aanwezigheid van de deurwaarder mogelijk kunnen verklaren dat meer gedaagden de vordering op de rolzitting erkennen (44% tegenover 25% bij afwezigheid van de deurwaarder). Vaak hoort de kantonrechter van gedaagden dat deurwaarders niet bereikbaar zijn, dat ze nooit een aanmaning hebben ontvangen of dat ze nooit tot enige uitleg bereid waren. Mogelijk dat die verweren met name wanneer ze niet geheel waar zijn, in aanwezigheid van de deurwaarder terughoudender worden gevoerd. Ook zijn gedaagden in aanwezigheid van de deurwaarder mogelijk eerder bereid hun verweer te voeren en vragen zij minder vaak uitstel om zich te verweren. Van de gedaagden op de rolzitting vraagt 20% in aanwezigheid van de deurwaarder uitstel en 35% in afwezigheid van de deurwaarder.

De rolzitting duurt op deze wijze – met name ten gevolge van de individuele behandeling – langer met als gevolg dat de mensen die allemaal tegen hetzelfde tijdstip zijn opgeroepen moeten wachten. De ervaring is echter dat de gedaagden dit geen groot probleem vinden en de individuele behandeling met voldoende privacy en persoonlijke aandacht zozeer waarderen, dat het wachten snel weer is vergeten. Hierbij helt het als de bode of de griffier de gang van zaken op de gang uitlegt en de aanwezigen nummertjes krijgen zodat ze enig idee hebben wanneer ze (bijna) aan de beurt zijn. Door deze andere benutting van de rolzitting is een bijdrage geleverd aan een sneller, laagdrempeliger en informelere basisprocedure waar Asser, Groen en Vranken eerder toe opriepen.⁵ De werkwijze sluit ook aan bij de andere eisen die – volgens wetenschappelijk onderzoek – aan de civiele procedure worden gesteld: direct persoonlijk contact, informele en eenvoudige behandeling en snelle zaaksafdoening.⁶ Bovendien wordt een bijdrage geleverd aan de procedurele rechtvaardigheid van de procedure, doordat op de rolzitting voice krijgen doordat ze verweer kunnen voeren, respect krijgen door de individuele behandeling en een op maat toegesneden uitleg over het vervolg van de procedure krijgen.⁷

TOEKOMST

De rolzitting en de mogelijkheid voor gedaagden om mondeling verweer te voeren lijkt op termijn te gaan verdwijnen, althans dat is voorgesteld in het kader van het programma Kwaliteit en Innovatie (KEI) van de Raad voor de rechtspraak in samenwerking met de wetgever. Daarin wordt immers (vooral) uitgegaan van een verzoekschrift, verweerschrift en zitting. Gelet op de problemen die bepaalde gedaagden hebben met het schriftelijk verwoorden

⁵ Asser, Groen en Vranken, *Uitgebalanceerd-Eindrapport fundamentele herbezinning burgerlijk procesrecht*, 2006.

⁶ Zie bijvoorbeeld M. Barendrecht, 'Innovatie van civiele rechtspleging: de regie naar kantonrechter en gebruiker', *NJB* 2011, nr.293.

⁷ E.A. Lind & T.R. Tyler, *The social psychology of procedural justice*, 1998.

van hun verweer en de eerder ook door de wetgever geprezen toegankelijkheid van de kantonprocedure, lijkt het idee om de mogelijkheid van het mondeling verweer te schrappen weinig gelukkig. Bovendien wordt daarmee de mogelijkheid ontnomen om in een vroegtijdig stadium – direct na het aanbrengen van de zaak – met partijen te spreken en aan geschilbeslechting te doen. Door in iedere zaak een schriftelijk verweer te eisen, zal het aantal verstekzaken naar verwachting toenemen en bijgevolge ook de ervaren procedurele rechtvaardigheid. Gedaagden wordt immers geen gepaste mogelijkheid geboden hun voice te uiten. In de zaken waarin wel verweer wordt gevoerd, komt de mogelijkheid van snelle, effectieve en efficiënte geschilbeslechting door direct aansluitend aan de rolzitting te compareren, te ontbreken en zal nu eerst moeten worden gewacht op een schriftelijk verweer om vervolgens nog een zitting te beleggen. Dit duurt langer, is duurder en partijen hebben zich al verder in hun geschil ingegraven. Weliswaar wordt in het kader van KEI gesproken van de mogelijkheid voor partijen om een voorgesprek met een rechter te voeren, maar dit kan in beginsel alleen als beide partijen daarmee instemmen en de rechter kan, tenzij beide partijen daarmee instemmen, geen uitspraak doen. Dat is daarmee niet gelijk te stellen aan de mogelijkheden die een rolzitting (nieuwe stijl als hiervoor omschreven) biedt.

Een mogelijkheid die aansluit bij KEI zou kunnen zijn het voorgesprek – in ieder geval in de kantonzaken waarin verweer wordt gevoerd – onderdeel van de standaardprocedure te maken en niet afhankelijk te stellen van de instemming van beide partijen. Dit voorgesprek zou dan tegelijkertijd de gedaagde de mogelijkheid kunnen bieden mondeling verweer te voeren én het karakter kunnen krijgen van een comparitie. Het is daarmee niet zozeer een voorgesprek als een wel soort van voorzitting na verzoek (VnV). Hiertoe kan een afspraak worden gemaakt op een ‘inloopsprek’ van de kantonrechter.

Daarvoor is het wel goed om vooraf te weten of gedaagde wel verweer wil voeren en of die toch niet liever schriftelijk verweer voert. Als gedaagde immers erkent, kan direct vonnis worden gewezen zonder en is geen zitting nodig. Als gedaagde schriftelijk verweer wil voeren, kan de beoogde standaardprocedure (verzoek-verweer-zitting) worden gevolgd. De voorzitting na verzoek zou dus alleen zijn voor de zaken waarin gedaagde mondeling verweer wenst te voeren.

Bij het inventariseren van de wensen van gedaagde zou de deurwaarder een belangrijke rol kunnen spelen. Sterker nog, de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) heeft al een filtermodel ontwikkeld waarmee wordt beoogd nog voor het aanbrengen van een zaak bij de rechtbank de wensen van de gedaagde (erkenning, mondeling verweer,

schriftelijk verweer en digitaal procederen) te inventariseren.⁸ Een dergelijk filtermodel zou goed kunnen aansluiten bij de behoefte van de rechter om vooraf te kunnen inschatten welk traject de betreffende zaak ingaat. Bovendien zou dit volgens berekeningen van CapGemini in opdracht van de KBvG een aanzienlijke besparing voor de Rechtspraak kunnen opleveren.

CONCLUSIE

Concluderend kan worden gesteld dat met deze pilot met de rolzitting veel meer tegemoet wordt gekomen aan de verwachtingen en behoeften van de gedaagden (juist van de meer kwetsbare groep). Er wordt informatie uitgewisseld en vindt geschilbeslechting plaats. Ook is de doorlooptijd aanzienlijk bekort, ten gevolge van de andere inrichting van het werkproces, het invullen van de regiefunctie van de kantonrechter en de samenwerking als één zelfsturend team van griffiemedewerkers, kantonrechters en secretaris en de daarbij ervaren gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het leidt tot een sneller, laagdrempeliger en informelere procedure met persoonlijk contact tussen kantonrechter en partijen. Deze procedure sluit bovendien beter aan bij de eisen die de procedurele rechtvaardigheid daaraan stelt. De rolzitting wordt, kort gezegd, veel beter benut.

Een dergelijke procedure waarbij mondeling verweer kan worden gevoerd en direct aansluitend kan worden gecompareerd, dient in het project KEI te worden gewaarborgd. Vooralsnog is daaraan niet voorzien. Een voorzitting na verzoek zou daaraan wel kunnen voorzien en bovendien goed aansluiten bij de doelstellingen van KEI. Bij het onderscheiden van zaken waarin gedaagde geen verweer wenst te voeren van zaken waarin gedaagde wel verweer wenst te voeren en of hij dit mondeling of schriftelijk wenst te doen, zou de deurwaarder en met name het door de KBvG ontwikkelde filtermodel van waarde kunnen zijn.

Gedurende de pilot hebben we al mogen ervaren dat de interesse naar een betere benutting van de mogelijkheden die de rolzitting biedt onder kantonrechters breed leeft en dat verschillende deurwaarders (en misschien ook wel repeatplayers zelf of advocaten) interesse hebben om mee te werken. In Utrecht hebben we inmiddels besloten de pilot uit te breiden en als nieuwe werkwijze te implementeren. Daarvoor is de deelname van deurwaarders (en andere gemachtigden van eisers) van groot belang. Ieder die interesse heeft kan zich melden via project.rolzitting.rb-mnl.utrecht@rechtspraak.nl. We hopen dat de andere gerechten ook de zoete vruchten van deze pilot te plukken en de rolzitting beter zullen benutten, alsmede dat deze vruchten een plek krijgen in de nieuwe procestuin van KEI.

⁸ De Gerechtsdeurwaarder, 2012, nr.6, p.4-7.

www.rechtindepraktijk.nl

De Praktijk van Ferry, Erik, Laurien, Mark, Mieke, Jolling, Rieme-Jan, Rik en Toon

DE PRAKTIJKBLADEN VAN SDU

SDU PRAKTIJKBLADEN: RECHT IN DE PRAKTIJK

Met de Praktijkbladen van Sdu leest u op een ontspannen wijze over alle ontwikkelingen binnen uw vakgebied. De deskundige redactie volgt jurisprudentie, rechtspraak en literatuur op de voet en vertaalt nieuwe inzichten naar leesbare, verdiepende en praktijkgerichte artikelen. Hiermee bent u altijd op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en kunt u uw cliënten op de juiste wijze adviseren.

Voor bijna ieder juridisch vakgebied is er een Praktijkblad in de vorm van een tijdschrift, online en app voor iPhone & iPad, inclusief een wekelijks e-zine. Zo blijft u bij op de manier die bij u past, waar en wanneer u dat wilt.

Oordeel zelf. Kijk op www.rechtindepraktijk.nl voor een gratis proefabonnement.

Professionele software voor Gerechtsdeurwaarders

Van pré-incasso tot en met gerechtelijke incasso; alle fasen optimaal beheerd. Dát is EuroDossier.

- Software as a service: geen hardware (meer) nodig
- Geschikt voor grote én kleine kantoren
- Volledig geïntegreerde boekhouding
- Elektronische communicatie met externe partijen
- Uw dataveiligheid is gewaarborgd (ISAE 3402 type II)

Neem contact op via **030-608 44 22** voor meer informatie of een vrijblijvende demonstratie.

SCHULDBEWAKING

GERECHTELIJKE INCASSO

MINNELIJKE INCASSO

PRE INCASSO

DEBITEURENBEHEER

FACTURATIE

OFFERTE ORDER

ACCEPTATIE